

**UCHWAŁA NR XIX/183/12
RADY MIEJSKIEJ LEGNICY**

z dnia 26 kwietnia 2012 r.

w sprawie przyjęcia "Gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, 1568, z 2004 r., Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142, Nr 28, poz. 146, Nr 106, poz. 675 i Nr 40, poz. 230, z 2011 Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 21, poz. 113, Nr 217, poz. 1281 i Nr 149, poz. 887) w związku z art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r., Nr 96 poz. 959 i Nr 238 poz. 2390, z 2006 r., Nr 50, poz. 362, Nr 126 poz. 875, z 2007 r. Nr 192, poz. 1394, z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804, z 2010 r. Nr 75, poz. 474 i Nr 130, poz. 871).

§ 1.

Przyjmuje się „Gminny program opieki nad zabytkami miasta Legnicy” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wszelkie uchwały dotyczące zagadnień ujętych w Programie, o których mowa w § 1, winny być z nim zgodne i zmierzać do realizacji wyznaczonych w nim celów.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Legnicy.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

§ 5.

Uchwała podlega publikacji na stronie internetowej Urzędu Miasta Legnicy.

Przewodniczący Rady

Ryszard Kępa

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA LEGNICY 2011-2015

**ZAMAWIAJĄCY:
GMINA LEGNICA**

**AUTORZY OPRACOWANIA:
Bogna Oszczanowska
Donata Trenkler
Gabriela Zając-Kowalczyk**

LEGNICA, KWIECIEŃ 2011 r.

SPIS TREŚCI

I. PODSTAWY PRAWNE I GŁÓWNE CELE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	
II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OPIEKI NAD ZABYTKAMI	
II.1. Uregulowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami	
II.2. Organy ochrony zabytków	
II.3. Założenia polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	
II.3.1. Założenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.....	
II.3.2. <i>Gminny program opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015 a Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2020.....</i>	
II.4. Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w wojewódzkich dokumentach strategicznych	
II.4.1. Założenia <i>Programu opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego 2007-2011.....</i>	
II.4.2. <i>Gminny program opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015 a Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r., Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego oraz inne dokumenty strategiczne wykonane na poziomie województwa</i>	
III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OPIEKI NAD ZABYTKAMI	
III.1. <i>Gminny program opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015 a dokumenty programowe gminy</i>	
III.2. Ochrona zabytków miasta Legnicy - stan prawny	
III.2.1. Rejestr zabytków	
<i>Rejestr zabytków nieruchomości</i>	
<i>Rejestr zabytków ruchomych</i>	
<i>Rejestr zabytków archeologicznych</i>	
III.2.2. Zabytki ruchome w zbiorach muzealnych	
III.2.3. System ochrony krajobrazu kulturowego miasta i gminy w dokumentach prawa miejscowego	
III.3. Wojewódzka i gminna ewidencja zabytków	
<i>Gminna ewidencja zabytków – zabytki nieruchome</i>	
<i>Gminna ewidencja zabytków – zabytki archeologiczne</i>	
IV. OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO ORAZ GŁÓWNE PROBLEMY ZWIĄZANE Z OPIEKĄ NAD ZABYTKAMI MIASTA	
IV. 1. Ochrona krajobrazu kulturowego miasta	
IV.2. Ocena stanu zachowania obiektów zabytkowych	
V. SZANSE I ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO MIASTA LEGNICY	
VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE	
VI.1. Priorytety polityki gminnej związanej z ochroną zabytków	
VI.2. Kierunki działań i zadania związane z opieką nad zabytkami oraz ochroną krajobrazu kulturowego miasta Legnica	
VI.2.1. Kierunki działań oraz zadania związane z opieką nad zabytkami wykraczające poza czteroletni okres obowiązywania niniejszego Gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015	
<i>W zakresie realizacji zadań samorządowych i finansowych:</i>	
<i>W planowaniu przestrzennym i gospodarce nieruchomościami:</i>	
<i>W zakresie edukacji i promocji na rzecz dziedzictwa oraz turystyki:</i>	
<i>W zakresie tworzenia miejsc pracy:</i>	
<i>Zadania i inwestycje, które pośrednio mają wpływ na poprawę stanu środowiska kulturowego miasta:</i>	
VI.2.2 Realizacja zadań z zakresu ochrony zabytków w programach rewitalizacji historycznych dzielnic Legnicy	
<i>Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Legnicy 2007-2015</i>	

Program rewitalizacji Śródmieścia i części obrębu Fabryczna w Legnicy

Program rewitalizacji Kartuz, rejonu ulic Henryka Pobożnego i Dworcowej – historycznych obszarów Legnicy

Program rewitalizacji dzielnicy Tarninów w Legnicy

Program rewitalizacji terenów powojсковych w Legnicy

VI.2.3 Inwestycje prowadzone przez Gminę związane z ochroną zabytków, których właścicielem jest Gmina oraz zabytków leżących na terenie miasta Legnicy

Zadania realizowane przez Gminę związane z konserwacją zieleni zabytkowej

VI.2.4. Dotacje z budżetu miasta Legnicy na prace konserwatorskie przy zabytkach

VII. FINANSOWANIE ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ZABYTKÓW

VII.1. Możliwości pozyskania środków finansowych na projekty z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego

VII.2. Ulgi podatkowe

VIII. MONITORING GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA LEGNICY 2011-2015

I. PODSTAWY PRAWNE I GŁÓWNE CELE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Gminny program opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015 jest kontynuacją Programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy przyjętego przez Radę Miasta Legnicy Uchwałą nr LII/539/06 z dnia 23 października 2006 r., obowiązującego w latach 2006-2010.

Podstawę prawną sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami stanowi *Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162, poz. 1568 z 2003 r.)*, w której wprowadzony został obowiązek sporządzania programów opieki nad zabytkami przez samorządy zarówno wojewódzkie, powiatowe oraz gminne.

Zgodnie z artykułem 87. cytowanej *Ustawy* Prezydent Miasta sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami. Gminny program opieki nad zabytkami podlega uchwaleniu przez Radę Miasta, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków. Program ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Z realizacji programu Prezydent Miasta sporządza, co dwa lata, sprawozdanie, które przedstawia się Radzie Miasta.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określa zasadnicze cele programów opieki nad zabytkami:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Gminny program opieki miasta Legnicy 2010-2015 przygotowany został zgodnie z metodologią przyjętą w *Poradniku metodycznym* (opublikowanym w *Kurierze Konserwatorskim* Nr 3, 2009, s. 14-36) opracowanym przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie (obecnie Narodowy Instytut Dziedzictwa).

II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OPIEKI NAD ZABYTKAMI

II.1. Uregulowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami

Podstawą prawną ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce jest *Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. nr 162, poz. 1568 z 2003 r. z późniejszymi zmianami, w tym – przyjęta w okresie obowiązywania poprzedniego Programu jej nowelizacja – *Ustawa z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, Dz. U. nr 75, poz. 474 z 2010 r.).

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami reguluje pojęcia zabytku, ochrony i opieki nad zabytkami, form ochrony, kompetencje organów ochrony zabytków, w tym administracji rządowej i samorządowej, formy finansowania opieki nad zabytkami, ich ewidencjonowania etc.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadziła pojęcia ochrony i opieki nad zabytkami:

- Ochrona zabytków polega na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie, zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków, przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę, kontrole stanu zachowania i przeznaczenia zabytków, uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.
- Opieka nad zabytkiem w rozumieniu ustawy sprawowana jest przez jego właściciela lub posiadacza i polega na zapewnieniu warunków naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości; popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz o jego znaczeniu dla historii kultury.

Zgodnie z art. 6. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* przez zabytek rozumiana jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

- za zabytki nieruchome uznaje się krajobraz kulturowy, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych osobistości bądź instytucji;
- za zabytki ruchome uznaje się dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcje, numizmaty oraz pamiątki historyczne, wytwory techniki, materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne oraz przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- zabytkami archeologicznymi są pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ustawowej ochronie podlegają również nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Art. 7 punkt 4 *Ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* oraz zmiana – art. 1 punkt 1 *Ustawy z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw*) regulują następujące formy ochrony zabytków:

- wpis do rejestru zabytków, który dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków;
 - Zgodnie z art. 9. *Ustawy* do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku. Na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków informację o

wpisie zabytku nieruchomego do rejestru ujawnia się w księdze wieczystej nieruchomości, decyzja o wpisie do rejestru stanowi podstawę w katastrze nieruchomości, jak również informację o wpisie do rejestru zabytku nieruchomego ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

— Zgodnie z art. 10. *Ustawy* do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę.

— Sposób prowadzenia rejestru oraz ewidencji zabytków określa *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem* (Dz. U. nr 113, poz. 661).

- uznanie za pomnik historii zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru lub parku kulturowego o szczególnej wartości dla kultury przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego;
- utworzenie parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej; park kulturowy może utworzyć na podstawie uchwały rada gminy po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami znajdują się ponadto w następujących obowiązujących ustawach:

- *Ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późniejszymi zmianami),
- *Ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane* (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późniejszymi zmianami),
- *Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150),
- *Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. Nr 92 poz. 880),
- *Ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603 z późniejszymi zmianami),
- *Ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* (tekst jednolity z dnia 29 stycznia 2001 r., Dz. U. Nr 13 poz. 123).
- *Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie* (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.).

Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i w bibliotekach określone zostały w:

- *Ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach* (Dz. U. z 1997 r. Nr 5 poz. 24 z późniejszymi zmianami),
- *Ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach* (Dz. U. Nr 85 poz. 539 z późniejszymi zmianami).

Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy:

- *Ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach* (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 97 poz. 673 z późniejszymi zmianami).

Podstawę prawną niniejszego opracowania stanowią ponadto:

- Rejestr zabytków — woj. dolnośląskie — Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu.
- Materiały udostępnione przez legnicką delegaturę Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu: karty ewidencyjne zabytków nieruchomych i ruchomych, karty ewidencyjne cmentarzy,

ewidencje parkowe oraz karty Archeologicznego Zdjęcia Polski, jak również wykaz obiektów do objęcia Gminną Ewidencją Zabytków.

II.2. Organy ochrony zabytków

Zgodnie z art. 89 *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* organami ochrony zabytków są:

- minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;
- wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje wojewódzki konserwator zabytków.
- Artykuł 90. *Ustawy* stanowi, że:
 - Generalny konserwator zabytków jest sekretarzem lub podsekretarzem stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
 - Do zadań wykonywanych przez Generalnego Konserwatora Zabytków należy, w szczególności:
 - opracowywanie krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
 - realizacja zadań wynikających z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz z koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju;
 - podejmowanie działań związanych z wspieraniem rozwoju regionalnego i realizacją kontraktów wojewódzkich w sprawach opieki nad zabytkami;
 - prowadzenie krajowej ewidencji zabytków i krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem;
 - wydawanie decyzji, postanowień i zaświadczeń w sprawach określonych w ustawie oraz przepisach odrębnych;
 - organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania oraz stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
 - sprawowanie nadzoru nad działalnością wojewódzkich konserwatorów zabytków;
 - promowanie badań naukowych w zakresie konserwacji zabytków;
 - organizowanie szkoleń dla służb konserwatorskich;
 - organizowanie konkursów promujących opiekę nad zabytkami, w tym przyznawanie wyróżnień, nagród pieniężnych lub rzeczowych;
 - opiniowanie wniosków o nadanie odznaki "Za opiekę nad zabytkami";
 - współpraca z organami administracji publicznej w sprawach ochrony zabytków;
 - organizowanie szkoleń w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
 - podejmowanie działań dotyczących troski o zabytki związane z historią Polski, pozostające poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- Do zadań wykonywanych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków należy w szczególności (art. 91.4. *Ustawy*):
 - realizacja zadań wynikających z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
 - sporządzanie, w ramach przyznanych środków budżetowych, planów finansowania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
 - prowadzenie rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gromadzenie dokumentacji w tym zakresie;
 - wydawanie, zgodnie z właściwością, decyzji, postanowień i zaświadczeń w sprawach określonych w ustawie oraz w przepisach odrębnych;
 - sprawowanie nadzoru nad prawidłowością prowadzonych badań konserwatorskich, architektonicznych, prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych i innych działań przy zabytkach oraz badań archeologicznych;
 - organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;

- opracowywanie wojewódzkich planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz koordynacja działań przy realizacji tych planów;
- upowszechnianie wiedzy o zabytkach;
- współpraca z innymi organami administracji publicznej w sprawach ochrony zabytków.

Przy ministrze właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego działa Rada Ochrony Zabytków jako organ opiniotawczy-doradczy w sprawach realizacji polityki Rady Ministrów w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Przy Generalnym Konserwatorze Zabytków działa Główna Komisja Konserwatorska jako organ opiniotawczy do spraw działań konserwatorskich podejmowanych przy zabytkach.

Przy Wojewódzkim Konserwatorze Zabytków działa Wojewódzka Rada Ochrony Zabytków jako organ opiniotawczy w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

II.3. Założenia polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

II.3.1. Założenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Konstytucyjnym obowiązkiem Państwa (art. 5 i 6 konstytucji RP) jest ochrona dziedzictwa kulturowego. Zabytki i ich wartości niematerialne są dobrem wspólnym, a dbałość o nie zakłada art. 82 Konstytucji.

Zadaniem głównym polityki Państwa w dziedzinie ochrony zabytków jest stworzenie w najbliższej przyszłości mechanizmów, które dostosowałyby tę sferę do warunków gospodarki rynkowej. Planowane działania dotyczą sfery legislacyjnej, zmian organizacyjnych obejmujących konieczne rozszerzenie zakresu działań instytucji odpowiedzialnych za ochronę dziedzictwa kulturowego w Polsce oraz zmian w strategii i organizacji ochrony dóbr kultury.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami określi cele i kierunki działań oraz zadania, które powinny być podjęte w szczególności przez organy i jednostki administracji publicznej w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

II.3.2. Gminny program opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015 a Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2020

Ogólne wytyczne do konstruowania gminnych programów opieki nad zabytkami zawiera przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r. *Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013* (w 2005 r. Ministerstwo Kultury przygotowało *Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020*), będąca rządowym dokumentem tworzącym ramy dla nowoczesnego mecenatu państwa w sferze kultury, a przede wszystkim dla nowoczesnie pojmowanej polityki kulturalnej państwa, funkcjonującej w warunkach rynkowych, a także dla wspólnoty Polski z Unią Europejską. Głównym celem strategii jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju kulturalnego regionów w Polsce.

Instrumentami realizacji założonych celów częściowych w *Narodowej Strategii Rozwoju Kultury* są dokumenty wdrożeniowe:

- Narodowy Program Kultury *Wspierania Debiutów i Rozwój Szkół Artystycznych*.
- Narodowy Program Kultury *Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego*.
- Narodowy Program Kultury *Rozwój Instytucji Artystycznych*.
- Narodowy Program Kultury *Znaki Czasu*.
- Narodowy Program Kultury *Promocja Czytelnictwa i Rozwój Sektora Książki*.

Za realizację celów operacyjnych wymienionych w *Narodowej Strategii Rozwoju Kultury* odpowiedzialne są programy operacyjne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosił następujące programy na rok 2011:

- Wydarzenia artystyczne
 - priorytet - Muzyka
 - priorytet - Teatr i taniec
 - priorytet - Sztuki wizualne
 - priorytet - Literatura
 - priorytet - Czasopisma
 - priorytet - Film
 - priorytet – Narodowe kolekcje sztuki współczesnej
- Edukacja kulturalna
- Dziedzictwo kulturowe
 - priorytet - Ochrona zabytków
 - priorytet - Wspieranie działań muzealnych
 - priorytet - Kultura ludowa
 - priorytet - Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą
 - priorytet - Ochrona zabytków archeologicznych
- Infrastruktura kultury
- Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Rozwój szkolnictwa artystycznego
 - priorytet – Edukacja artystyczna
 - priorytet – Instrumenty dla szkolnictwa artystycznego

II.4. Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w wojewódzkich dokumentach strategicznych

II.4.1. Założenia *Programu opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego 2007-2011*.

W okresie obowiązywania poprzedniego *Programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy* został opracowany i uchwalony przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego *Program opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego 2007-2011* (Uchwała Nr LX/912/2006 z dnia 26 października 2006 r.).

Podstawowym założeniem programu jest uznanie zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego za zasadniczy czynnik wpływający na kształtowanie się tożsamości regionalnej.

Głównym celem programu jest dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów dziedzictwa kulturowego regionu oraz zachowania krajobrazu kulturowego Dolnego Śląska. Program określa organizacyjne i finansowe warunki ochrony i opieki nad zabytkami w zakresie leżącym w kompetencjach Urzędu Marszałkowskiego.

Przy opracowaniu *Programu* oparto się na założeniu, iż dziedzictwo kulturowe Dolnego Śląska jest elementem powszechnie rozpoznawanym przez mieszkańców, a jednocześnie stanowi coraz silniejszy wyraz kształtującej się tożsamości regionalnej i ponadregionalnej. W ten sposób program wpisuje się w określoną w *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku* misję regionu, zdefiniowaną następująco: Dolny Śląsk to region, który łączy Polskę z Europą.

W *Programie opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego 2007-2011* zaproponowano przyjęcie konkretnych zadań dla Urzędu Marszałkowskiego i podległych mu jednostek:

- Dofinansowanie prac konserwatorskich i zabezpieczenia zabytków:
 - kontynuacja programu prowadzonego przez Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego dofinansowania prac konserwatorskich na drodze konkursu ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego. Głównym celem jest pobudzenie do działania maksymalnej liczby osób prawnych. Jako priorytet w przyznawaniu środków w okresie funkcjonowania programu przyjmuje się: w zakresie zabytków architektury i budownictwa prace zabezpieczające i remontowe przy obiektach znajdujących się w udokumentowanym złym stanie technicznym, zagrożonych postępującą destrukcją, w pierwszej kolejności budowli drewnianych, następnie pomników historii i proponowanych do uznania za pomniki historii; w zakresie dzieł sztuki i rzemiosła artystycznego konserwacja obiektów o udokumentowanym złym stanie zachowania, powstałych do schyłku wieku XVIII, w pierwszej kolejności zabytków sztuki średniowiecznej;
 - dofinansowanie na drodze konkursu wykonania i funkcjonowania zabezpieczeń przeciw włamaniowym i przeciwpożarowym w obiektach o cennym wystroju i wyposażeniu, a także w budowlach drewnianych.
- Wspieranie rozwoju bazy i sieci muzealnej w regionie, przede wszystkim w zakresie powstania magazynów muzealnych, w tym archeologicznych. Zakłada się, że istniejąca sieć muzeów nie ulegnie w okresie funkcjonowania programu zmianie. Prowadzone obecnie prace wykopaliskowe to w 90% badania ratownicze. Zgromadzony podczas ich prowadzenia materiał na mocy Ustawy jest własnością Skarbu Państwa. Stworzenie magazynów z ośrodkami badawczymi w oparciu o wybrane istniejące muzea pozwoli na zachowanie w regionie tej części dziedzictwa, a jednocześnie wzmocni regionalną sieć muzealną. Warunkiem udziału Urzędu Marszałkowskiego jest dofinansowanie przedsięwzięcia przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
- Prowadzenie działań szkoleniowych i promocyjnych:
 - przeprowadzenie szkoleń i wydanie materiałów instruktażowych dla radnych i urzędników samorządowych zawierających informacje o sposobie przygotowywania programów opieki nad zabytkami oraz o zakresie i możliwościach opieki i ochrony zabytków przez gminy i powiaty. Głównym celem jest pobudzenie do działania samorządów zarówno w zakresie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obligatoryjnych programów opieki nad zabytkami, jak i korzystania

z możliwości finansowania przedsięwzięć związanych z ochroną zabytków, w tym z programami rewaloryzacyjnymi;

— wspieranie, w drodze konkursu ofert, wydawnictw i publikacji multimedialnych o zabytkach regionu, zarówno naukowych jak i popularnonaukowych. Zakłada się, że dofinansowanie na drodze konkursu ofert zachęci również mniejsze ośrodki do wydania publikacji o swoich zabytkach;

— organizacja i udział w Europejskich Dniach Dziedzictwa jako corocznej imprezy popularyzującej zabytki. Zakłada się, że wypracowana przez Radę Europy formuła Europejskich Dni Dziedzictwa jako imprezy popularnej, o masowym charakterze, opartej w zasadzie o działania wolontariuszy, wymaga ze strony Urzędu Marszałkowskiego pomocy w zakresie organizacyjnej i promocyjnej. Zadanie to zostanie powierzone jednostce organizacyjnej Urzędu Marszałkowskiego lub innej samorządowej i zabezpieczone w corocznych planach finansowych;

— stworzenie nagrody Marszałka Województwa dla najlepszego użytkownika zabytku. Nagroda przyznawana będzie w drodze konkursu, przez kapitułę działającą na podstawie regulaminu, który zostanie opracowany przez Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego;

— rozwinięcie programów nauczania regionalnego dla uczniów szkół stopnia podstawowego i gimnazjalnego. Zakłada się wypracowanie, wspólnie z Wydziałem Nauki i Edukacji Urzędu Marszałkowskiego, założeń pozwalających stworzyć program edukacji regionalnej o nazwie Znaki Przeszłości – Znaki Czasu.

— Tworzenie parków kulturowych:

— stworzenie koncepcji sieci parków kulturowych jako materiału inicjującego dyskusję nad ich utworzeniem przez lokalne samorzady. Zakłada się przygotowanie przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków, filia we Wrocławiu, we współpracy z Zarządem Województwa Dolnośląskiego opracowań koncepcyjnych, jako materiału studyjnego dla lokalnych samorządów. Utworzenie parku kulturowego jest zależne jedynie od woli lokalnego samorządu. W wielu przypadkach brak jednak podstawowych, studyjnych materiałów, które by pozwoliły na podjęcie dyskusji o celowości stworzenia parku; jest to szczególnie trudne w wypadku, gdy park miałby swym zasięgiem objąć obszar kilku gmin;

— opracowanie przez Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne studiów określających granice parków kulturowych, które mogą stać się inspiracją dla lokalnych samorządów.

— Tworzenie sieci tematycznych rowerowych, pieszych, wodnych i samochodowych szlaków turystycznych uzupełniających obecną strukturę. Zakłada się przygotowanie przez interdyscyplinarny zespół ekspertów koordynowany przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego opracowań koncepcyjnych, jako materiału studyjnego dla lokalnych samorządów. Zakłada się, że stworzenie proponowanych szlaków tematycznych doprowadzi do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. Głównym celem jest dyslokacja ruchu turystycznego i pobudzenie do działań związanych z jego obsługą, również poprzez renowację i udostępnianie zabytków, maksymalnej liczby osób prawnych. Postuluje się, aby Urząd Marszałkowski powołał interdyscyplinarny zespół ekspertów w celu przystąpienia do prac koncepcyjnych nad rowerowymi i samochodowymi szlakami turystycznymi, m.in. szlakiem Via Regia, na którym leży Legnica.

— Wystąpienie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o uznanie za pomniki historii najcenniejszych obiektów z obszarów województwa dolnośląskiego. Zakłada się, że w przyszłości fakt uznania przez prezydenta Rzeczypospolitej zabytku za pomniki historii będzie miał coraz większe znaczenie, również finansowe. Głównym celem jest wprowadzenie na listę jak największej liczby najcenniejszych w skali kraju zabytków z terenu województwa dolnośląskiego. Uznanie za pomniki historii jest warunkiem koniecznym starań o wpis na Listę światowego Dziedzictwa UNESCO.

— Tworzenie Parków Krajobrazowych — ochrona dziedzictwa przeszłości. Ze względu na głównie będącą wynikiem działań człowieka fizjografię krajobrazu Dolnego Śląska należy zwrócić uwagę na to, aby w funkcjonujących Parkach Krajobrazowych zagadnienia związane z ochroną zabytków i krajobrazu kulturowego były na równi ważne przy opracowywaniu planów ochrony, jak związane z ochroną walorów przyrodniczych.

II.4.2. *Gminny program opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015 a Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r., Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego oraz inne dokumenty strategiczne wykonane na poziomie województwa*

W *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.* przyjętej Uchwałą Nr XLVIII/649/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2005 r. jako jedno z kluczowych działań uznano poprawę ładu przestrzennego i harmonijności struktur przestrzennych poprzez m.in. ochronę dziedzictwa kulturowego. Działanie to obejmuje wsparcie dla poczynań związanych z opisem, ochroną oraz propagowaniem dziedzictwa kulturowego regionu, z uwzględnieniem dorobku kulturowego mniejszości narodowych, etnicznych i religijnych. Kolejnym przyjętym działaniem jest ochrona dziedzictwa cywilizacyjnego oraz rozwój tożsamości regionalnej poprzez inwentaryzację dziedzictwa cywilizacyjnego regionu, budowę infrastruktury zapewniającej jego bezpieczeństwo, propagowanie go wśród mieszkańców oraz włączenie w programy kształcenia różnych typów szkół elementów wiedzy na ten temat.

Gminny program opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015 zgodny jest z wyznaczonymi w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa* (uchwalonym przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XLVIII/873/2002 z dnia 30 sierpnia 2002 r.) celami polityki przestrzennej, zasadami ich realizacji oraz przyjętymi w planie kierunkami działań polityki przestrzennej w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. W sferze kulturowej obejmującej system ochrony dziedzictwa kulturowego przyjęto w planie ogólne zasady kompleksowości działań ochronnych i rewaloryzacyjnych, łączenia ochrony środowiska kulturowego z ochroną środowiska przyrodniczego oraz promowania regionalnych walorów dziedzictwa kulturowego.

Wśród kierunków działań polityki przestrzennej na poziomie wojewódzkim ustalono podjęcie działań rewaloryzacyjnych zespołu staromiejskiego miasta Legnicy – ośrodka o znaczeniu krajowym.

III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OPIEKI NAD ZABYTKAMI

III.1. *Gminny program opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015* a dokumenty programowe gminy

Gminny program opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015 zgodny jest z dokumentami gminnymi o charakterze strategicznym:

- *Strategią Rozwoju Miasta Legnicy na lata 2004-2014* (przyjętą Uchwałą Rady Miejskiej Legnicy Nr XIX/216/04 z dnia 29 marca 2004 r.)
- *Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Legnicy 2007-2015* (przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej Legnicy Nr IV/39/11 z dnia 31.01.2011 r.)
- *Programem rewitalizacji śródmieścia i części obrębu Fabryczna w Legnicy* (przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej Legnicy Nr XXVIII/304/04 z dnia 27 grudnia 2004 r.)
- *Programem rewitalizacji Kartuz, rejonu ulic Henryka Pobożnego i Dworcowej – historycznych obszarów Legnicy* (przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej Legnicy NrXXVI/281/04 z dnia 25 października 2004 r.)
- *Programem rewitalizacji Tarninowa, Glinek i terenu Parku Miejskiego w Legnicy* (przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej Legnicy Nr XLVII/507/06 z dnia 26 czerwca 2006 r.)
- *Programem rewitalizacji terenów powojkowych w Legnicy* (przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej Legnicy Nr XLV/472/06 z dnia 24 kwietnia 2006 r.)
- *Wieloletnim Planem Inwestycyjnym dla miasta Legnicy na lata 2011-2018* (przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej Legnicy Nr 3/VII/2011 z dnia 7 kwietnia 2011 r.)
- uchwałami budżetowymi
- *Strategią rozwoju kultury w Legnicy na lata 2007 – 2013 (2020)* (przyjętą Uchwałą Rady Miejskiej Legnicy Nr XLVI/478/06 z dnia 29 maja 2006 r.)

jak również dokumentami wyznaczającymi kierunki polityki przestrzennej miasta, jakimi są:

- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy* (przyjęte uchwałą Rady Miejskiej Legnicy tekst ujednolicony z dnia 27 października 2008 r. Nr XXX/264/08, zmienionego uchwałą Nr VI/62/2011 z dnia 28 marca 2011 r.,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

III.2. Ochrona zabytków miasta Legnicy - stan prawny

III.2.1. Rejestr zabytków

Rejestr zabytków prowadzi Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Obiekty, zespoły i założenia urbanistyczne wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z *Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*. Rygory te obowiązują niezależnie od położenia obiektu w poszczególnych strefach ochrony konserwatorskiej lub poza strefami. Wszelkie prace remontowe, zmiany własności, funkcji i przeznaczenia obiektu wymagają pisemnego pozwolenia legnickiej Delegatury WUOZ.

Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych (Dz.U. z dnia 30.czerwca 2004 r.) precyzuje wymagania względem osób prowadzących prace przy obiektach zabytkowych oraz tryb postępowania.

Rozporządzenie określa tryb i sposób wydawania pozwoleń, w tym szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać wniosek i pozwolenie na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań (określonych w *Ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*) przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, robót budowlanych w otoczeniu zabytku, badań archeologicznych, poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych w zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Rozporządzenie ponadto określa wymagane kwalifikacje, jakie powinny posiadać osoby uprawnione po prowadzeniu do prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, badań konserwatorskich, badań architektonicznych lub badań archeologicznych; dodatkowe wymagania, jakie powinny spełniać osoby kierujące robotami budowlanymi; sposób potwierdzania posiadanych kwalifikacji i dodatkowych wymagań; standardy dotyczące dokumentacji prowadzonych prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytku ruchomym wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych.

- Rejestr zabytków nieruchomych obejmuje 2 układy urbanistyczne oraz 92 zespoły i obiektów (**Tabela 1**);
- Rejestr zabytków ruchomych obejmuje łącznie 325 obiektów (**Tabela 2**);
- Rejestr zabytków archeologicznych obejmuje 7 stanowisk (**Tabela 3**).

Do rejestru zabytków nie wpisuje się zabytków wpisanych do inwentarza muzeum lub wchodzącego w skład narodowego zasobu bibliotecznego. Muzea stanowią najważniejszą formę organizacyjną opieki nad zabytkami ruchomymi. W Legnicy działa samorządowe Muzeum Miedzi oraz organizowana jest placówka muzealna przy legnickiej kurii biskupiej. Kwestie związane z ochroną zbiorów muzealnych reguluje *Ustawa z dnia 21 XI. 1996 r. o muzeach* (Dz.U. Nr 5 z 1997 r., poz. 24 z późniejszymi zmianami).

Rejestr zabytków nieruchomości

Z obszaru miasta Legnicy żaden obiekt nie został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO, jak również nie został uznany przez Prezydenta RP za Pomnik Historii.

Do rejestru zabytków nieruchomości w Legnicy wpisanych zostało łącznie 94 obiekty i zespoły obiektów.

Przedmiotem ochrony prawnej są w Legnicy dwa ujęte w rejestrze zabytków założenia urbanistyczne: układ staromiejski oraz założenie urbanistyczne dzielnicy Tarninów (z wyłączeniem terenu użytkowanego do 1993 roku przez jednostki armii radzieckiej, tzw. *kwadratu*).

Wpis do rejestru zabytków zabytkowego układu urbanistycznego dzielnicy Tarninów wymaga weryfikacji w zakresie ustalenia granic. Propozycja korekty granicy wpisu do rejestru zabytków została zaproponowana w opracowaniu: *Legnica Tarninów, Przedmieście Jaworskie, Złotoryjskie i fragment Chojnowskiego. Studium historyczno-urbanistyczne*, opr. Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków we Wrocławiu, Wrocław 2007. Egzemplarz studium przekazany został do legnickiej delegatury WUOZ we Wrocławiu.

Proponowane poszerzenie wpisu do rejestru zabytków obszaru Tarninowa wynika z dwóch przesłanek: wpisem nie zostały objęte tereny zarządzane do 1993 r. przez wojska Armii Radzieckiej, oraz zasadne wydaje się objęcie ochroną części dzielnicy ukształtowanej w latach 20. i 30. ubiegłego stulecia.

Proponowana korekta granicy wpisu: od północy – osią ul. Chojnowskiej, następnie ul. Dziennikarskiej, Muzealnej, F. Skarbka i Powstańców Śląskich; od wschodu – osią dawnego kanału Młynówki, przebiegającą wzdłuż ul. W. Korfańskiego oraz skrajem założenia Parku Miejskiego, a następnie osią wyznaczonego pasa drogowego południowego odcinka ul. A. Mickiewicza; od południa – odcinkiem ul. Stromej; następnie w kierunku północnym osią ul. Jaworzyńskiej do ul. W. Grabskiego, następnie południową linią pasa drogowego ul. W. Grabskiego, zachodnią stroną ul. T. Kościuszki, południową granicą działki zajmowanej przez gmach ZUS przy ul. W. Grabskiego, a następnie ul. Poselską do ul. M. Reja; od zachodu – ulicą M. Reja, południową granicą pasa drogowego ul. W. Grabskiego oraz następnie odcinka ul. Złotoryjskiej; następnie ul. Łączną i granicami działek w stronę ul. A. Asnyka; kolejno osiami ul. A. Asnyka i Marynarskiej do ul. Chojnowskiej.

Wśród chronionych obiektów do najstarszych i najcenniejszych należy zespół zamku piastowskiego z kaplicą zamkową, palatium, wieżami św. Piotra i św. Jadwigi, oraz zespół dawnych obwarowań: fragmenty pierścienia murów oraz wieże bramy Chojnowskiej i Głogowskiej. Obiektami zabytkowymi są dawna i obecna siedziby władzy miejskiej: Stary i Nowy Ratusz. W rejestrze zabytków ujęte zostały zabytki architektury sakralnej: katedra św. Piotra i Pawła (wraz z plebanią i budynkiem dawnej szkoły parafialnej), kościół obecnie ewangelicko-augsburski NMP, kościół św. Jana wraz z Mauzoleum Piastów, budynkiem dawnego kolegium jezuickiego, kościoły parafialne św. Jacka, św. Trójcy, świątynia Zjednoczonego Kościoła Ewangelicznego; budowle stanowiące dawniej własności klasztorne: dawny kościół Benedyktynów, klasztor franciszkański, dawny pałac opatów lubiąskich. Spośród budowli użyteczności publicznej ochroną konserwatorską objęty jest budynek Akademii Rycerskiej, teatr, budynek dawnego teatru żydowskiego. W granicach miasta znajdują się zabytkowe zespoły dworskie: Ludwikowa i Czerniewic. Do rejestru zabytków wpisany został ponadto zespół dworca kolejowego, liczne budynki mieszkalne, użyteczności publicznej, przykłady architektury przemysłowej. Uznane za zabytkowe zostały założenia zielone cmentarza żydowskiego wraz z kaplicą oraz ogrody zamkowe i park miejski.

Wśród obiektów wpisanych do rejestru zabytków z obszaru miasta Legnicy przeważają obiekty, pozostające własnością gminną.

Wśród obiektów wpisanych do rejestru zabytków z obszaru miasta Legnicy przeważają budynki o funkcji mieszkalnej (kamienice, wille), obiekty sakralne oraz użyteczności publicznej.

ZABYTKI NIERUCHOME ZE WSKAZANIEM WŁASNOŚCI:

Własność:	Liczba zabytków
Skarb Państwa	14
Własność gminna	37
Własność prywatna	22
Własność związków wyznaniowych	11
Współwłasność	3
Inne	7

Rejestrem zabytków w obszarze miasta Legnicy objęte są 3 obiekty nieistniejące: kamienica, ul. Panieńska 23/24, kamienica, ul. Panieńska 48, kamienica, ul. Panieńska 49.

W okresie obowiązywania poprzedniego *Programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy* sporządzone zostały studia historyczno-urbanistyczne dla następujących obszarów miasta: *Legnica – Tarninów, Przedmieście Jaworskie, Złotoryjskie i fragment Chojnowskiego. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2007; *Legnica – Fabryczna. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2008; *Legnica – Przedmieście Głogowskie, Piątnica, Stare Piekary. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2010. Opracowania te zostały przygotowane w Regionalnym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków we Wrocławiu.

W częściach katalogowych tych opracowań, przy hasłach dla najcenniejszych obiektów umieszczono adnotację o wartości zabytkowej, czy obiekt kwalifikuje się do wpisu do rejestru zabytków oraz w niektórych przypadkach zaproponowano zakres ochrony.

Rejestr zabytków ruchomych

Do rejestru zabytków ruchomych województwa dolnośląskiego zostało wpisane wyposażenie zabytkowych świątyń miejskich: kościoła katedralnego p.w. św. Piotra i Pawła wraz z prospektem organowym i instrumentem, wyposażenie kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzciciela oraz odrębnymi decyzjami Mauzoleum Piastów, sarkofagi znajdujące się w tym mauzoleum, wyposażenie kościoła ewangelicko-augsburskiego p.w. Najświętszej Marii Panny oraz elementy wyposażenia (malowidła ściennie i sklepienie w kościele parafialnym p.w. św. Jacka. Rejestrem zabytków objęto również wystrój dawnych kamienic mieszczańskich przy ul. Partyzantów 22 i Zamkowej 2. Ochroną prawną objęto ponadto pomniki oraz jeden obraz znajdujący się w zbiorach prywatnych. W wyniku weryfikacji rejestru zabytków prowadzonej przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu przeniesiono z rejestru zabytków nieruchomych do rejestru zabytków ruchomych następujące objekty: portal zamku, studnię Neptuna i studnię Syreny.

Zabytki ruchome stanowią własność przede wszystkim związków wyznaniowych. Wśród pozostałych jedynie postument z rzeźbą Franciszka Ksawerego stanowi własność miejską. Konserwacja rzeźby ujęta została w planach budżetowych miasta.

WOJEWÓDZKI REJESTR ZABYTKÓW RUCHOMYCH:

Liczba decyzji	14
Liczba obiektów, w tym:	323
Wyposażenie świątyń	311
Kolekcje	0
Inne	12

Rejestr zabytków archeologicznych

Do rejestru zabytków archeologicznych w granicach administracyjnych miasta Legnicy wpisanych zostało 7 stanowisk. W 2010 r. decyzje o wpisie do rejestru zabytków zostały poddane tzw. weryfikacji formalnej połączonej z prospekcją terenową stanowisk. Stwierdzono, że wszystkie decyzje winny zostać zaktualizowane, zarówno jeśli chodzi o dane administracyjno-własnościowe jak i funkcjonalno-chronologiczne. Instytucją odpowiedzialną jest Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków.

III.2.2. Zabytki ruchome w zbiorach muzealnych

Jedyną instytucją muzealną miasta od 1962 r. pozostaje Muzeum Miedzi. Jest to samorządowa instytucja kultury dofinansowywana z budżetu miasta Legnicy. W Muzeum Miedzi znajduje się ponad 30 000 muzealiów – przedmiotów o trwałej wartości kulturowej (historycznej, naukowej, poznawczej, estetycznej) politycznej lub społecznej, podlegających ochronie prawnej, objętych inwentarzem zabytków w muzeum. Są to zwłaszcza zabytki dokumentujące historię i kulturę artystyczną Legnicy (obiekty m.in. z zakresu archeologii, malarstwa, grafiki, rzeźby, architektury, numizmatyki, medalierstwa, rzemiosła artystycznego, jak również rękopisy, starodruki i dokumenty). Oprócz sal wystawienniczych, na tyłach budynków zajmowanych przez Muzeum urządzone zostało największe na Dolnym Śląsku lapidarium, w którym eksponowanych jest ponad 70 detali rzeźbiarsko-architektonicznych, należących do dawnego wystroju i wyposażenia nieistniejących obecnie bogatych kamienic mieszczańskich.

Muzeum realizuje dwa podstawowe kierunki: związany z historią i kulturą miasta i regionu oraz związany z problematyką miedziową. Organizowane są wystawy oraz sesje i konferencje naukowe – również o ponadregionalnym zasięgu. Prezentowane są ponadto wystawy nie związane z podstawowymi kierunkami zainteresowania Muzeum, ale cieszące się bardzo szerokim zainteresowaniem, np. cykl wystaw monograficznych polskich malarzy XIX i XX w.

Muzeum Miedzi posiada dwa oddziały: Muzeum Bitwy Legnickiej w Legnickim Polu oraz Pawilon z relikwiami kaplicy romańskiej na dziedzińcu zamkowym. Pod opieką Muzeum znajduje się również Mauzoleum Piastów w kościele św. Jana.

Zasoby zabytków ruchomych w zbiorach Muzeum Miedzi:

MUZEALIA I DEPOZYTY (WEDŁUG DYSCYPLIN, ZGODNIE Z WYKAZAMI GUS. Stan na 2006 r.)

Dyscyplina	Muzealia	Depozyty
Ogółem	32 243	127
Sztuka	2 821	44
Archeologia	23 683	-
Etnografia	-	-
Historia	2 493	2
Militaria	-	52
Numizmaty	1 856	-
Technika	104	16
Przyroda	286	13
Rzemiosło	1 945	-

III.2.3. System ochrony krajobrazu kulturowego miasta i gminy w dokumentach prawa miejscowego

Dla realizacji polityki przestrzennej wobec środowiska kulturowego w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* wyznaczone zostały następujące instrumenty:

- Rejestr zabytków
- Ewidencja dóbr kultury
- Zapisy regulacyjne dotyczące polityki przestrzennej wobec środowiska kulturowego, wprowadzone do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym – ustalenia dotyczące stref ochrony konserwatorskiej

Opracowany został system stref ochrony konserwatorskiej. Dla uzyskania mocy prawnej strefy ochrony wymagają uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów objętych ochroną konserwatorską. Dla stref wyznaczono zarówno ogólne zasady ochrony, jak również zasady szczegółowe odrębne dla każdej ze stref (**Tabela 4**).

W okresie obowiązywania poprzedniego *Programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy* sporządzone zostały studia historyczno-urbanistyczne dla następujących obszarów miasta: *Legnica – Tarninów, Przedmieście Jaworskie, Złotoryjskie i fragment Chojnowskiego. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2007; *Legnica – Fabryczna. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2008; *Legnica – Przedmieście Głogowskie, Piątnica, Stare Piekary. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2010. Opracowania te zostały przygotowane w Regionalnym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków we Wrocławiu

W opracowaniach tych, sporządzanych z dokładniejszą skalą niż *Studium uwarunkowań*, dla omawianych obszarów zaproponowano korektę przebiegu stref ochrony konserwatorskiej (zob. **Tabela 4**).

- Wytyczne urbanistyczne dotyczące ochrony i kształtowania wartości środowiska kulturowego, opracowane na podstawie odpowiednich ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wprowadzane do decyzji administracyjnych dotyczących zmian w zagospodarowaniu przestrzennym

Wyznaczone zostały obszary, dla których przewidziany został obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ze względu na uwarunkowania wynikające z ochrony i kształtowania środowiska kulturowego

- Instrumenty urbanistyki operacyjnej (m.in. plany działań dotyczące rewitalizacji lub rehabilitacji obszarów, w których zadania w zakresie ochrony wartości dziedzictwa kultury powinny być wiodącymi problemami gospodarki przestrzennej, programy i strategie rewitalizacji)

Ustalono zostały podstawowe zasady rozwoju przestrzennego miasta, dotyczące działań w zakresie ochrony, rewitalizacji i kreacji wartości kulturowych; wyznaczono obszary wymagające rewitalizacji (rehabilitacji i przekształceń istniejącego stanu zagospodarowania; uznano priorytetowe znaczenie rekonstrukcji układu urbanistycznego i rewitalizacji obszaru Starego Miasta.

- Zapisy (oraz ich skutki prawne i ekonomiczne) odnoszące się do ochrony wartości środowiska kulturowego, wprowadzane do innych polityk przestrzennych określonych w studium.

Zapisy regulujące politykę miasta dotyczącą przestrzeni kulturowej konsekwentnie wprowadzane są w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z artykułem 22 *Ustawy o ochronie zabytków* projekty i zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu.

III.3. Wojewódzka i gminna ewidencja zabytków

Zgodnie z art. 21. *Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* "ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy".

Obowiązek prowadzenia wojewódzkiej ewidencji zabytków (nieruchomych, archeologicznych i ruchomych) spoczywa na Wojewódzkim Konserwatorze Zabytków. Ewidencja ta ma być prowadzona w formie kart ewidencyjnych zabytków.

Generalny Konserwator Zabytków prowadzi krajową ewidencję zabytków w formie zbioru kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się w wojewódzkich ewidencjach zabytków.

Gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy prowadzi wójt, burmistrz lub prezydent miasta. (*Ustawa z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, art. 22 pkt. 2, 4 oraz jej nowelizacja Ustawą z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw*).

Zakres merytoryczny wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków określa *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem* (Dz. U. Nr 113, poz. 661).

W nowym rozporządzeniu zostały określone wzory kart ewidencji krajowej i wojewódzkiej oraz kart adresowych gminnej ewidencji zabytków. Określono ponadto dane, jakie powinny być ujęte w kartach zarówno ewidencyjnych, jak i adresowych.

Ustawa określa, jakie zabytki winny być ujęte w gminnej ewidencji zabytków:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Ustawodawca założył następujący harmonogram prac:

W terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy Generalny Konserwator Zabytków, wojewódzcy konserwatorzy zabytków i wójt (burmistrz, prezydent miasta) założą odpowiednio krajową, wojewódzką i gminną ewidencję zabytków.

Do czasu założenia gminnej ewidencji zabytków, w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, oprócz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz ustaleń planów ochrony parków kulturowych, inne zabytki nieruchome wskazane przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ostatniej nowelizacji ustawy z 2010 r. wojewódzki konserwator zabytków przekazał wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) i staroście wykaz zabytków oraz wykaz zabytków nieruchomych wyznaczonych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

W terminie 2 lat od dnia przekazania przez wojewódzkiego konserwatora zabytków wykazu zabytków, dla których należy założyć karty adresowe gminnej ewidencji zabytków, wójt (burmistrz, prezydent miasta) założy gminną ewidencję zabytków.

Gminna ewidencja zabytków nie powinna być dokumentem zamkniętym; winna być uzupełniana i weryfikowana. Jej zmiany nie powodują nieważności ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz gminnego programu opieki nad zabytkami, którego stanowi podstawę.

Ewidencja gminna winna podlegać okresowej aktualizacji, polegającej m.in. na wykreśleniu z ewidencji obiektów nieistniejących oraz gruntownie przebudowanych (zmiana bryły budynku, układu i wielkości otworów okiennych, skucie wystroju elewacji etc.), w oparciu o dane dostarczane z WUOZ we Wrocławiu –

uzupełnianiu o zmiany stanu prawnego (wpis obiektu do rejestru zabytków), nowe ustalenia naukowe, oraz uzupełnianiu i weryfikacji wykazu stanowisk archeologicznych.

Wojewódzki Konserwator Zabytków ma obowiązek powiadamiania władz gminy o założeniu karty ewidencyjnej zabytku i wprowadzeniu tym samym nowego obiektu do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Na tej podstawie wójt uzupełnia gminną ewidencję zabytków.

Zgodnie z ust. 3 artykułu 39 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane* (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późniejszymi zmianami) w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów nie wpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Narodowy Instytut Dziedzictwa opracował instrukcję sporządzania tego typu dokumentacji (opracowanie dostępne na oficjalnej stronie internetowej Narodowego Instytutu Dziedzictwa - <http://www.nid.pl/idm,175,gminna-ewidencja-zabytkow.html>).

Gminna ewidencja zabytków – zabytki nieruchome

Lista obiektów tworzących ewidencję gminną miasta Legnicy została przyjęta przez Radę Miasta Legnicy jako załącznik do *Programu nad zabytkami miasta Legnicy w 2006 r.* Listą tą objęto 1971 obiektów i zespołów obiektów.

Poszerzony wykaz obiektów do objęcia gminną ewidencją zabytków liczący 2267 pozycji, aczkolwiek nie zawierający obiektów rejestrowych, został przekazany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i stanowi dla gminy wiążącą listę zabytków, dla których w ustawowo określonym terminie – należy założyć karty adresowe gminnej ewidencji zabytków.

W okresie obowiązywania poprzedniego *Programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy* sporządzone zostały studia historyczno-urbanistyczne dla następujących obszarów miasta: *Legnica – Tarninów, Przedmieście Jaworskie, Złotoryjskie i fragment Chojnowskiego. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2007; *Legnica – Fabryczna. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2008; *Legnica – Przedmieście Głogowskie, Piątnica, Stare Piekary. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2010. Opracowania te zostały przygotowane w Regionalnym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków we Wrocławiu. W opracowaniach tych – dla omawianych obszarów – zostały przygotowane katalogi zabytków, które powinny zostać uwzględnione przy zakładaniu kart adresowych gminnej ewidencji zabytków.

Gminna ewidencja zabytków – zabytki archeologiczne

Aktualnie z terenu przynależnego administracyjnie do Legnicy znanych jest 147 stanowisk archeologicznych (Gminna Ewidencja Zabytków z roku 2006: 143). Większość z nich 133 (Gminna Ewidencja Zabytków z roku 2006: 129) można zlokalizować na mapie, natomiast informacje o pozostałych 14 (Gminna Ewidencja Zabytków z roku 2006: 14) wydają się na tyle ogólne, że ich kartograficzne zobrazowanie stało się niemożliwe. Podstawowe dane wszystkich stanowisk oraz ich lokalizacja znajduje się w opracowaniach przygotowanych przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków Oddział Terenowy we Wrocławiu (dawniej Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków we Wrocławiu).

Gminną ewidencję zabytków należałoby uzupełnić o nowe obiekty:

Miejscowość/nazwa lokalna	Obszar AZP	Numer stanowiska	Funkcja	Kultura	Chronologia	Uwagi
Legnica – Tarninów	77-20	3	Znalezisko luźne Cmentarzysko ciałopalne Nieokreślona		Neolit Młodsza epoka brązu Pradzieje	Lokalizacja stanowiska na mapie w opracowaniu: „ <i>Legnica – Tarninów. Studium historyczno-urbanistyczne</i> ”
Legnica – Tarninów	77-20	Bez numeru	Cmentarz miejski		XVI wiek – 1820 (likwidacja)	Lokalizacja stanowiska na mapie w opracowaniu: „ <i>Legnica – Tarninów. Studium historyczno-urbanistyczne</i> ”
Legnica – Tarninów	77-20	Bez numeru	Nieokreślona		Średniowiecze	Stanowisko nie posiada dokładnej lokalizacji. Wiadomo tylko, że odkryto je przy ul. Chojnowskiej
Legnica – Fabryczna	77-20	139/136 (tymczasowy)	Kościół i klasztor – ruiny		Średniowiecze – okres nowożytny	Lokalizacja stanowiska na mapie w opracowaniu: „ <i>Legnica – Fabryczna. Studium historyczno-urbanistyczne</i> ”
Legnica – Piekary Wielkie	79-21	120/62 lub nowy obiekt	Osada (?)	łużycka	V okres epoki brązu lub okres halsztacki	W trakcie badań prowadzonych w roku 2010 (R. Piwko Eksplorator”) odkryto jamę a w niej znaczna ilość polepy oraz 30 fragmentów cera-miki naczyniowej. Ww. obiekt można wg badaczy łączyć z pobliskim sta-nowiskiem 120/62 lub może on stanowić część nowego stano-wiska. (sprawo-zdanie z badań w archiwum WUOZ Delegatura w Legnicy)

Ponadto pewnym modyfikacjom uległa wiedza na temat niektórych stanowisk figurujących w Gminnej Ewidencji Zabytków z 2006 roku.

Miejscowość/nazwa lokalna	Obszar AZP	Numer stanowiska	Funkcja	Kultura	Chronologia	Uwagi
Legnica – Tarninów	77-20	7/7	Przeworska		Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja punktowo - obszarowa na mapie w opracowaniu: „ <i>Legnica – Tarninów. Studium historyczno- urbanistyczne</i> ”
Legnica – Tarninów	77-20	8/8	Cmentarzysko szkieletowe		Wczesne średniowiecze	
Legnica – Tarninów	77-20	9/9	Cmentarzysko ciałopalne	Pomorska	Okres lateński	

Legnica – Tarninów	77-20		Cmentarzysko ciałopalne	Przewor ska	Późny okres lateński	Być może ww. obiekty stanowią pozostałość nekropoli funkcjonującej od okresu lateńskiego do wczesnego średniowiecza.
Legnica – Tarników	78-20	81/24	Ślad osadnictwa		Epoka kamienia	Stanowisko udało się zlokalizować na mapie w opracowaniu: „ <i>Legnica – Tarninów. Studium historyczno- urbanistyczne</i> ”

IV. OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA KULTURO-WEGO ORAZ GŁÓWNE PROBLEMY ZWIĄZANE Z OPIEKĄ NAD ZABYTKAMI MIASTA

IV. 1. Ochrona krajobrazu kulturowego miasta

— W obszarze miasta nie ustanowiono obszarów o charakterze rezerwatów kulturowych i parków kulturowych.

— Historyczne struktury przestrzenne:

Najistotniejsze znaczenie w strukturze miasta mają zespoły urbanistyczne Starego Miasta, Tarninowa i Kartuz, które jednocześnie stanowią główne obszary problemowe miasta, wymagające zróżnicowanych i wielopłaszczyznowych działań:

- rekonstrukcji silnie przekształconego układu przestrzennego i zabudowy Starego Miasta,
- rewitalizacji zabudowy zdegradowanej urbanistycznie i socjalnie dzielnicy Kartuzy,
- uzupełnienia istniejącej oraz regulacji nowej zabudowy w południowej części dzielnicy Tarninów.

— Strefy ochrony konserwatorskiej:

W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy* wyznaczony został spójny system stref ochrony konserwatorskiej, które zapewniają ochronę konserwatorską najcenniejszych kulturowo, historycznie i krajobrazowo obszarów miasta.

W okresie obowiązywania poprzedniego *Programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy* sporządzone zostały studia historyczno-urbanistyczne dla następujących obszarów miasta: *Legnica – Tarninów, Przedmieście Jaworskie, Złotoryjskie i fragment Chojnowskiego. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2007; *Legnica – Fabryczna. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2008; *Legnica – Przedmieście Głogowskie, Piątnica, Stare Piekary. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2010. Opracowania te zostały przygotowane w Regionalnym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków we Wrocławiu. W opracowaniach tych, sporządzanych z dokładniejszą skalą niż *Studium uwarunkowań*, dla omawianych obszarów zaproponowano korektę przebiegu stref ochrony konserwatorskiej. Opracowania te powinny stanowić materiał wyjściowy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obszar miasta w granicach administracyjnych nie posiada jeszcze pełnego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Problem ten dotyczy również obszarów objętymi strefami ochrony konserwatorskiej.

Są to następujące obszary: założenia zabytkowych zespołów folwarcznych – Ludwikowo, Lipniki i Czerniewice; park miejski; rejon dworca kolejowego, obszar dawnej wsi Piekary Wielkie i Stare Piekary, Park Gdański I Kąpielisko Północne, Zespół cmentarzy komunalnego i żydowskiego, i Lasek Złotoryjski.

IV.2. Ocena stanu zachowania obiektów zabytkowych

W Narodowym Instytucie Dziedzictwa, Oddziale Terenowym we Wrocławiu w 2010-2011 r. sporządzony został opis zasobu zabytków powiatu grodzkiego – miasta Legnicy. Po przeprowadzonej weryfikacji terenowej wskazane zostały następujące grupy zabytków: obiekty nieistniejące, obiekty, które utraciły walory zabytkowe oraz obiekty zagrożone. Przygotowano również zestawienie najcenniejszych obiektów użyteczności publicznej, które ze względu na wysokie wartości architektoniczne oraz walory historyczne zasługują na wpis do rejestru zabytków.

W rejestrze zabytków miasta Legnicy znajdują się trzy obiekty nieistniejące, kwalifikujące się do skreślenia z rejestru zabytków:

- kamienica, ul. Panieńska 23/24, nr rej. 167 z dnia 25.03.1950 r.
- kamienica, ul. Panieńska 48, nr rej. 168 z dnia 25.03.1950 r.
- kamienica, ul. Panieńska 49, nr rej. 169 z dnia 25.03.1950 r.

Wśród obiektów wpisanych do rejestru zabytków z obszaru miasta Legnicy znajdują się obiekty zagrożone, pozostające w bardzo złym stanie technicznym:

- ruina klasztoru pobernardyńskiego przy ul. Chojnowskiej, stanowiącego obecnie własność prywatną (stan zachowania budynku bardzo zły, dawny klasztor w stanie ruiny, opuszczony, pozbawiony dachu, brak zabezpieczeń korony murów magistralnych).
- obiekty zespołu szpitala miejskiego przy ul. Chojnowska 81, (obecnie Ośrodek Psychiatrycznej i Odwykowej Opieki Zdrowotnej, filia Szpitala Psychiatrycznego w Złotorzy): budynek główny, kotłownia oraz budynek gospodarczy z mieszkaniem inspektora szpitala
- zespół folwarczny Ludwikowo – większość budynków pozostającego obecnie prywatną własnością folwarku pozostaje nie użytkowane. Są to obiekty położone na działce 34/26 Brak jest odpowiednich zabezpieczeń niektórych fragmentów budynków, które grożą zawaleniem z powodu osłabienia konstrukcji poprzez m.in. wycięcie belek stropowych i likwidację podpór. Teren folwarku nie jest ogrodzony oraz brak tablic informacyjnych o zagrożeniu zdrowia i życia osób przebywających wewnątrz i w pobliżu obiektów. Obiekty te są zagrożone dalszą degradacją i w konsekwencji zawaleniem. Obiekty wchodzące w skład zespołu są systematycznie niszczone. Skala bezprawnie prowadzonych tam regularnie, zapewne od kilku już lat, prac, które można określić mianem „rozbiórkowych”, doprowadziła do zawalenia się jednego z budynków – obory. Budynek ten był ze względu na jego wartości architektoniczne i usytuowanie – istotnym elementem folwarku. Zniszczeniem zagrożone są następujące obiekty: oficyna mieszkalna, obora, spichlerz i dwie stodoły.
- zespół podworski Czerniewice – pozostające również prywatną własnością budynki folwarku zachowane są w stanie postępującej ruiny; od wielu lat pozostają nie użytkowane. Brak jest odpowiednich zabezpieczeń pozostałości budynków, które grożą zawaleniem z powodu osłabienia konstrukcji. Dwór znajduje się w bardzo złym stanie technicznym. Zachowane są ściany magistralne do wysokości gzymsu kordonowego; brak jest stropów, więźby dachowej i pokrycia dachowego. Brak stolarki okiennej i drzwiowej. W bardzo złym stanie zachowany detal architektoniczny. Obiekt zagrożony jest dalszą degradacją i w konsekwencji zawaleniem. Na terenie zespołu znajdują się ruiny następujących budynków folwarku wymienionych jako elementów zespołu w uzasadnieniu decyzji o wpisie do rejestru zabytków: oficyny mieszkalno-gospodarczej z 2 poł. XIX w., budynku mieszkalnego z przełomu XIX i XX w., budynku gospodarczego wielofunkcyjnego z końca XIX w. Obiekty te są zagrożone dalszą degradacją i w konsekwencji zawaleniem. Przez obecnego właściciela nie są podejmowane działania zmierzające do odbudowy, zagospodarowania czy zabezpieczenia obiektów. Teren folwarku nie jest ogrodzony. Na obiektach znajdują się tablice informujące o stanie prawnym obiektów oraz o zagrożeniu zdrowia i życia osób przebywających wewnątrz i w pobliżu obiektów; podane są również telefony kontaktowe do właściciela obiektu i WKZ.
- budynek Banku Ziemińskiego Księstwa Legnicko-Wołowskiego, ul. Powstańców Śląskich 13 - nieużytkowany od schyłku lat 80. XX w.; stan zachowania: zły, liczne uszkodzenia tynków i detalu architektonicznego.
- park miejski – poważnie zniszczony w czasie wichury latem 2009 r.

Wśród obiektów objętych gminną ewidencją zabytków zasadniczo w złym lub w bardzo złym stanie technicznym znajdują się obiekty:

- związane z dawną gospodarką rolną (zespoły dawnych folwarków, zabudowa zagrodowa w obrębie dawnych wsi)

- zespoły dawnej mieszkalnej zabudowy czynszowej usytuowanej w bezpośrednim sąsiedztwie historycznego centrum – w obrębie ulic Henryka Pobożnego i Bolesława Chrobrego oraz w północnej części Kartuz (ulice: S. Czarnieckiego, Kartuska, I. Daszyńskiego, Kazimierza Wielkiego i Kamienna).

Obszary te poddane zostały projektom rewitalizacji. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-13 realizowany jest projekt: "Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego". Realizowane są projekty podstawowe realizowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Legnicy na lata 2007 – 2015 (szczegółowe omówienie w rozdziale VI.2.2).

Większość obiektów zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków, jak również objętych gminną ewidencją zabytków) użytkowana jest zgodnie z ich pierwotnym przeznaczeniem, lub pełni funkcje zbliżone do pierwotnych. Dotyczy to przede wszystkim obiektów sakralnych, mieszkalnych, usługowych, w przypadku których stosunkowo łatwe jest utrzymanie funkcji pierwotnych, oraz przemysłowych.

Dla miasta Legnicy ogromnym wyzwaniem było przejęcie, remonty oraz zagospodarowanie obiektów zabytkowych będących do 1993 r. w posiadaniu wojsk radzieckich. Zwłaszcza dotyczyło to obiektów o ogromnej kubaturze oraz obiektów, których sposób użytkowania musiał się zmienić – czyli przede wszystkim obiektów koszarowych.

Przykładem pozytywnym adaptacji budynków o wartościach kulturowych do nowych funkcji może być adaptacja dawnych koszar garnizonowych przy ul. Hutników na cele szkolnictwa wyższego, gmachu Akademii Rycerskiej na potrzeby miejskich instytucji kultury (Legnickie Centrum Kultury, Szkoły Muzyczne, Muzeum Miedzi), gmachu Starego Ratusza na Teatr im. H. Modrzejewskiej.

Wśród obiektów, których współczesna funkcja jest konfliktowa w stosunku do przeznaczenia pierwotnego wskazać należy dawny kościół benedyktynek św. Maurycego użytkowany obecnie jako sala gimnastyczna i aula I LO w Legnicy (przy czym przekształcenia funkcjonalne obiektu dokonały się w 1886 r. i są tak daleko posunięte, że przywrócenie funkcji pierwotnej w zasadzie jest wykluczone).

Spośród obiektów wpisanych do rejestru zabytków zagospodarowania wymaga ponadto będący również własnością prywatną budynek dawnego Banku Ziemiańskiego Księstwa Legnicko-Wołowskiego przy ul. Powstańców Śl. 13. Nie użytkowana pozostaje będąca własnością gminną sala widowiskowa dawnego teatru żydowskiego przy ul. Nowy Świat 19.

Problemy adaptacji obiektów zabytkowych ujęte są w programach rewitalizacji sporządzanych dla cennych kulturowo obszarów miasta. Dotyczy to zwłaszcza obiektów na terenach powojсковych oraz obiektów przemysłowych. W ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013 realizowany jest projekt: *Południowo-Zachodni Szlak Cystersów: przebudowa parkingu w rejonie Zamku Piastowskiego, przebudowa (adaptacja) pomieszczeń Bramy Głogowskiej dla potrzeb punktu informacji turystycznej.*

V. SZANSE I ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO MIASTA LEGNICY

W rozdziale tym, powtórzonym za poprzednim *Programem opieki nad zabytkami miasta Legnicy*, wykorzystano wyniki dokonanej w *Strategii Rozwoju Legnicy* analizy SWOT, polegającej na rozpoznaniu mocnych i słabych stron gminy oraz jej szans i zagrożeń. Biorąc pod uwagę specyfikę miasta i szanse jego rozwoju można wskazać następujące czynniki zewnętrzne, mające wpływ na dziedzictwo kulturowe Legnicy:

ZAGROŻENIA

- Zagrożenia ze strony przemysłu dla środowiska naturalnego, którego jakoś warunkuje stan krajobrazu kulturowego;
- Niekontrolowana akcja inwestycyjna (w tym budownictwo mieszkalne na obszarach nie związanych z historycznie ukształtowaną siecią osadniczą), w której interes indywidualny przedkładany jest ponad dobro i wartości ogólne;
- Niedostatek mechanizmów promujących działania na rzecz ochrony i rewaloryzacji zabytków;
- Niedostatek środków publicznych na rewitalizację i zagospodarowanie zdegradowanych terenów przemysłowych;
- Niskie nakłady na inwestycje;
- Brak lobbingu miasta i regionu;
- Niepełna dokumentacja zabytków miasta;
- Słaby stopień przygotowania przedsiębiorców do absorpcji zewnętrznych środków finansowych;
- Konieczność dostosowania przedsiębiorstw do nowych norm, standardów, przepisów i procedur europejskich;
- Wysokie koszty kredytów;
- Opóźnione prawodawstwo, częste zmiany i nowelizacje przepisów;
- Zbyt wolne tempo rewitalizacji przestrzeni miejskiej i niski poziom estetyki;
- Zdekapitalizowane zasoby mieszkaniowe o niskim standardzie;
- Niedoskonałość układu komunikacyjnego miasta.

SZANSE

- Finansowanie ze środków gminnych prac konserwatorskich przy obiektach sakralnych;
- Udział funduszy prywatnych w pracach związanych z ochroną zabytków;
- Finansowanie prac archeologicznych z programu budowy autostrad;
- Możliwości pozyskiwania środków na ochronę zabytków z funduszy strukturalnych UE;
- Uwzględnianie zagadnień z zakresu ochrony zabytków w planowaniu przestrzennym;
- Uwzględnianie zagadnień z zakresu ochrony zabytków w programach prorozwojowych gminy (programy rewitalizacji);
- Potencjał gospodarczy miasta;
- Ulgi dla inwestorów;
- Wysoka jakość oferty kulturalnej;
- Siedziba diecezji Kościoła rzymskokatolickiego;
- Kompleksowe działania promocyjne;
- Zwiększenie atrakcyjności miasta dla mieszkańców i inwestorów zewnętrznych;
- Oferta atrakcyjnych terenów pod inwestycje;

- Możliwość korzystania z ofert Funduszu Poręczeń Kredytowych;
- Kreacja przez instytucje finansowe instrumentów wspierających inwestycje miejskie i rozwój Małych i Średnich Przedsiębiorstw;
- Napływ kapitału zagranicznego do miast Zagłębia Miedziowego;
- Rezerwy wolnych terenów pozwalających na wzmocnienie funkcji rozwojowych miasta: reprezentacyjnych – przez rewitalizację historycznej zabudowy i rozwój centrum miasta, przemysłowo – handlowych (logistycznych) z wiodącą rolą Południowej Strefy Przemysłowej pomiędzy autostradą A4 a lotniskiem oraz Północnej Strefy Przemysłowej w rejonie ulic Poznańskiej - Szczytnickiej – Pątnowskiej, kulturalno –
– turystycznych - przez wykorzystanie terenów zielonych w mieście, okolicznych zbiorników wodnych, dziedzictwa kulturowego oraz bazy hotelowo – gastronomicznej;
- Przedsiębiorczość i społeczna aktywność mieszkańców;
- Wysoki potencjał intelektualny społeczeństwa – 10,4 % posiada wyższe wykształcenie;
- Wzrost znaczenia legnickich uczelni wyższych na tle regionu.

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

VI.1. Priorytety polityki gminnej związanej z ochroną zabytków

Nadrzędnym celem polityki gminnej w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami jest ochrona, aktywne zarządzanie materialnym dziedzictwem kulturowym oraz dążenie do materialnej poprawy stanu zabytków, ich odbudowy, adaptacji i rewitalizacji w celu wykorzystania potencjału związanego z posiadanym dziedzictwem kulturowym.

Realizacja celu nadrzędnego jest możliwa poprzez:

- Planowe, konsekwentne oraz kompetentne realizowanie zadań samorządowych w zakresie ochrony zabytków.
- Uznanie znaczenia dziedzictwa kulturowego w rozwoju miasta.
- Powiązanie zadań służących ochronie wartości kulturowych ze strategią rozwoju gospodarczego oraz polityką przestrzenną miasta
- Kompleksową ochronę i świadome kształtowanie dziedzictwa kulturowego (krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego), przyrodniczego i krajobrazu.
- Wspieranie oraz realizowanie regionalnych i lokalnych projektów związanych z ochroną zabytków oraz krajobrazu kulturowego.
- Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność przestrzeni miasta oraz zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych, wpływających na rozwój społeczno gospodarczy miasta.
- Prowadzenie działań w zakresie planowania przestrzennego oraz gospodarce nieruchomościami mających na celu przede wszystkim: powstrzymanie degradacji obiektów i obszarów o wartościach zabytkowych i kulturowych oraz podjęcie działań w celu poprawy stanu ich zachowania.
- Dążenie do pełnej oceny stanu zasobów zabytków nieruchomych, ruchomych i dziedzictwa archeologicznego miasta Legnicy.
- Budowanie klimatu społecznego zrozumienia i akceptacji dla idei ochrony zabytków oraz kształtowanie postaw promujących działania chroniące zabytki odczytywane jako źródło tożsamości, wiedzy i dumy z przeszłości i tradycji. Wzrost świadomości historycznej właścicieli zabytków, w ich poczuciu odpowiedzialności za posiadane mienie.

VI.2. Kierunki działań i zadania związane z opieką nad zabytkami oraz ochroną krajobrazu kulturowego miasta Legnica

VI.2.1. Kierunki działań oraz zadania związane z opieką nad zabytkami wykraczające poza czteroletni okres obowiązywania niniejszego *Gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015*

W zakresie realizacji zadań samorządowych i finansowych:

- Realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami wynikających z dokumentów strategicznych miasta, programów rewitalizacji oraz z *Wieloletniego Planu Inwestycyjnego*.
- Realizacja zadań z zakresu ochrony zabytków przez Miejskiego Konserwatora Zabytków w oparciu o porozumienie pomiędzy Wojewodą Dolnośląskim a Prezydentem Miasta Legnicy
Miejski Konserwator Zabytków – działając w strukturze Wydziału Architektury UM, jest włączony we wszystkie działania o charakterze strategicznym, dotyczące zarówno obiektów zabytkowych, jak również urbanistyki, planowania przestrzennego, architektury i ochrony założeń zieleni.
- Podejmowanie działań prowadzących do zahamowania procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania (m.in. poprzez udzielanie dotacji na remonty obiektów zabytkowych).
- Podejmowanie starań o dofinansowanie prac przy zabytkach gminy z budżetu państwa oraz programów UE.
- Podejmowanie kolejnych projektów związanych z rewitalizacją zabytkowych zespołów i przestrzeni publicznych miasta, wyznaczonych w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*:
 - rejon ul. Poznańskiej
 - rejon ul. Zielonej-Wrocławskiej
 - obszar dawnej wsi Piątnica
 - obszar dawnej wsi Stare Piekary
 - obszar dawnej wsi Piekary Wielkie
 - obszar dawnej wsi Przybków
 - założenie podworskie Lipniki
 - założenie podworskie Ludwikowo
 - założenie podworskie Czerniewice.
- Okresowe przeglądy zabezpieczeń obiektów zabytkowych zgodnie z *Gminnym programem ochrony zabytków Miasta Legnicy na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych*.
- Przygotowanie właścicieli i dysponentów obiektów zabytkowych do absorpcji programowych funduszy Wspólnoty Europejskiej. Dysponowanie aktualnymi informacjami o możliwościach starania się o środki pozabudżetowe na dofinansowanie prac konserwatorskich przy obiektach zabytkowych.

W planowaniu przestrzennym i gospodarce nieruchomościami:

- Realizacja kierunków polityki przestrzennej wskazanych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- Kontynuacja sukcesywnego opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów objętych w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* strefami ochrony konserwatorskiej, wymagających sporządzenia planów ze względu na istniejące uwarunkowania środowiska kulturowego:
 - rejon Dworca Kolejowego: w granicach ulic Pocztovej-Kartuskiej-Stacyjnej-Ścinawskiej-Kobylińskiej-Leszczyńskiej
 - zespół elektrowni miejskiej przy ul. Wałbrzyskiej
 - zespół budynków Legnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji przy ul. Filtrowej;
 - zabudowa przemysłowa przy ul. Senatorskiej - opracowaniu;
 - zespół hal przemysłowych przy ul. Jagiellońskiej i Kominka – w opracowaniu;
 - układ ruralistyczny dawnego układu wiejskiego Piekary Wielkie i Piekary Stare.
- W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wprowadzanie dodatkowych form ochrony dziedzictwa kulturowego, które zaproponowano w szczegółowych studiach historyczno-urbanistycznych (*Legnica – Tarninów, Przedmieście Jaworskie, Złotoryjskie i fragment Chojnowskiego. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2007; *Legnica – Fabryczna. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2008; *Legnica – Przedmieście Głogowskie, Piątnica, Stare Piekary. Studium historyczno-urbanistyczne*, Wrocław 2010. Opracowania te zostały przygotowane w Regionalnym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków we Wrocławiu):
(zob. tabela 4)
- Podejmowanie prac remontowych przy gminnych obiektach zabytkowych oraz ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków*.
- Interwencje władz gminy przy rażących naruszeniach prawa budowlanego (zwłaszcza w zakresie samowoli budowlanych na obszarach objętych ochroną konserwatorską oraz przy obiektach zabytkowych oraz ujętych w ewidencji gminnej (przede wszystkim jeśli chodzi o rozbudowy i przebudowy zmieniające bryłę budynków).
- W gospodarce nieruchomościami przyjęcie zasady dalszego nie rozdrabniania własności zespołów zabytkowych.
- Przeciwdziałanie niszczeniu stanowisk archeologicznych – przestrzeganie konieczności wymagania przy wydawaniu zezwoleń na budowę opinii bądź zezwoleń WKZ.
- Kontynuacja prac nad prowadzeniem i udostępnianiem na stronie internetowej miasta Systemu Informacji Przestrzennej – wprowadzenie danych dotyczących zagadnień związanych z ochroną zasobów zabytkowych miasta zawartych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
System Informacji Przestrzennej (SIP) dla miasta Legnicy jest próbą zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poszukujących poprzez sieć internetową informacji przestrzennych o mieście. Udostępniona została plansza *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* z warstwą odnoszącą się do polityki przestrzennej wobec środowiska kulturowego (m.in. zawierająca strefy ochrony konserwatorskiej oraz obiekty w Gminnej Ewidencji Zabytków – według spisu z 2002 r.)
- Zwrócenie się do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z propozycją weryfikacji niektórych decyzji o wpisie do rejestru zabytków:
 - zespołu urbanistycznego dzielnicy Tarninów (*decyzja wymaga zmiany polegającej na doprecyzowaniu i poszerzeniu granic*);
 - murów miejskich (*decyzja wymaga uzupełnienia – oznaczenia na mapie zasadniczej obiektów podlegających ochronie oraz ewentualnych jednostkowych wpisów do rejestru zabytków wież bram Głogowskiej i Chojnowskiej*);
 - zamku piastowskiego (*decyzja wymaga doprecyzowania zakresu ochrony*).
- Wystąpienie do Ministra Kultury za pośrednictwem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z wnioskiem o skreślenie z rejestru zabytków nieistniejących obiektów zabytkowych:
 - kamienica, ul. Panieńska 23/24, nr rej. 167 z dnia 25.03.1950 r.

- kamienica, ul. Panieńska 48, nr rej. 168 z dnia 25.03.1950 r.
- kamienica, ul. Panieńska 49, nr rej. 169 z dnia 25.03.1950 r.

- Sporządzenie kart adresowych *Gminnej Ewidencji Zabytków* w ustawowo określonym terminie oraz prowadzenie *Gminnej Ewidencji Zabytków*.

- W oparciu o gminną ewidencję zabytków przystąpienie do sukcesywnego (na potrzeby miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, programów rewitalizacji oraz innych programów inwestycyjnych) sporządzania studiów historyczno-urbanistycznych dla zabytkowych obszarów miasta:
 - zabytkowe osiedla mieszkaniowe: Bielany-ul. Słoneczna, rejon ul. Struga, rejon ulic Jaskółczej i Ptasiej.
 - uzupełnienie i weryfikacja katalogów zabytków dla obszaru historycznego centrum wraz z rejonem ulic Henryka Pobożnego i Bolesława Chrobrego, dla którego zostało wprawdzie sporządzone studium historyczno-urbanistyczne (z 1990 r.), ale jego ustalenia w dużym stopniu się zdezaktualizowały.

W zakresie edukacji i promocji na rzecz dziedzictwa oraz turystyki:

- Udostępnienie na oficjalnej stronie internetowej Urzędu Miasta *Gminnej Ewidencji Zabytków* wraz z podaniem ich aktualnego stanu prawnego (dot. wpisanych do rejestru zabytków).
- Podjęcie działań promocyjnych w celu znalezienia użytkowników dla zdegradowanych obiektów zabytkowych na terenie miasta.
Prowadzenie na oficjalnej stronie internetowej oferty inwestycyjnej - *Mapa dostępności i wartości inwestycyjnej terenów miasta Legnicy* (obecnie wyznaczone są tereny inwestycyjne miasta w strefach ochrony konserwatorskiej oraz na Tarninowie – obszarze wpisanym do rejestru zabytków) Wspieranie wydawnictw obejmujących zagadnienia związane z historią miasta oraz ochroną dóbr kultury (np. *Szkice Legnickie*).
- Organizacja nowoczesnych wystaw stałych w Muzeum Miedzi, tematycznie związanych ze specyfiką regionu, wzmacniających wizerunek miasta i zagłębia miedziowego: „Człowiek i miedź” oraz poświęconej dziejom Legnicy.
- Organizacja wystaw plenerowych poświęconych historii miasta.
- Wspieranie wydawnictw i publikacji poświęconych historii miasta oraz jego zabytkom (w tym m.in. wydawnictwa Muzeum Miedzi w Legnicy).
- Upamiętnianie historii miasta oraz jego zabytków poprzez ufundowanie medali pamiątkowych oraz małych form rzeźbiarskich.
- Wspieranie działań sprzyjających szerszemu zaangażowaniu się sektora prywatnego w ochronę dziedzictwa kulturowego.
- Wspieranie działalności organizacji społecznych, pozarządowych i środowisk zajmujących się ochroną i opieką nad zabytkami.
- Aktywna współpraca z lokalnymi mediami w celu promocji zabytków i upowszechniania działań związanych z opieką nad zabytkami.
- Wspieranie projektów i realizacji mających na celu promowanie walorów środowiska przyrodniczego oraz środowiska kulturowego jako potencjału dla rozwoju turystyki prowadzonej w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
- Udział w tworzeniu i promowanie szlaków turystycznych (są to również działania stymulujące powstawanie nowych miejsc pracy w sektorze usług związanych z turystyką).
- Wspieranie turystyki kulturowej na terenie miasta m.in. rozbudowę infrastruktury, rozwój szlaków turystycznych i budowę sieci tras rowerowych.
- Przygotowanie właścicieli i dysponentów obiektów zabytkowych do absorpcji programowych funduszy Wspólnoty Europejskiej. Przygotowanie aktualnych informacji o możliwościach starania się o środki pozabudżetowe na dofinansowanie prac konserwatorskich przy obiektach zabytkowych.
- Dofinansowanie szkolnych konkursów wiedzy o zabytkach gminy oraz wycieczek szkolnych, których celem jest poznawanie zabytków gminy.
- Uczestnictwo Urzędu Miasta oraz właścicieli zabytków w obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa (w 2011 r. tematem przewodnim EDD są „Kamienie milowe”; wszelkie informacje o organizacji kolejnych edycji imprezy na stronie internetowej www.edd.com.pl). Legnica uczestniczy w obchodach od 2006 r.
- Organizacja corocznej imprezy tzw. Nocy Muzealnej przez Muzeum Miedzi w Legnicy – w godzinach nocnych udostępniane są wszystkie muzealne wystawy, odbywa się również zwiedzanie Muzeum Bitwy Legnickiej i kościoła św. Jadwigi w Legnickim Polu.

W zakresie tworzenia miejsc pracy:

- Podejmowanie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami, w tym współpraca z jednostkami gminnymi w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających prowadzonych na terenie zabytkowych założeń zielonych, będących własnością gminną oraz przy założeniach zielonych w obszarach chronionych strefami ochrony konserwatorskiej na mocy ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Generowanie nowych miejsc pracy przy inwestycjach związanych z realizacją zadań inwestycyjnych związanych z ochroną zabytków.

Zadania i inwestycje, które pośrednio mają wpływ na poprawę stanu środowiska kulturowego miasta:

- Podejmowanie działań zmierzających do poprawy infrastruktury w obszarze historycznych założeń przestrzennych. Zadania takie jak remonty infrastruktury technicznej (np. budowa sieci sanitarnej), oświetlenia ulicznego czy poprawa infrastruktury drogowej (chodniki, nowe nawierzchnie, ścieżki rowerowe) związane są bezpośrednio z rehabilitacją tych obszarów.
- Opracowanie zasad urządzania ogródków gastronomicznych w sezonie letnim w obszarach historycznych układów przestrzennych.

VI.2.2 Realizacja zadań z zakresu ochrony zabytków w programach rewitalizacji historycznych dzielnic Legnicy

Lokalne Programy Rewitalizacji (LPR) są dokumentami niezbędnymi do ubiegania się o dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) projektów w zakresie rewitalizacji. Potwierdzają, że zgłaszane projekty są działaniami zaplanowanymi, wynikającymi z kompleksowych i zintegrowanych planów rozwoju miasta. O środki finansowe na cele rewitalizacji oprócz gminy będą mogły ubiegać się również inne podmioty zewnętrzne. Każdy projekt ubiegający się o wsparcie musi wynikać z Programu Rewitalizacji - musi zostać wpisany do programu, a jego realizacja musi być określona w czasie i uzasadniona zgodnie z wyznaczonymi w ZPORR kryteriami.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Legnicy 2007-2015

Program przyjęty został uchwałą nr IV/39/11 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 31.01.2011 roku jako główny dokument warunkujący pozyskanie funduszy unijnych na rewitalizację miast w ramach priorytetu 9 Regionalnego Programu Operacyjnego Dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013. Dokument ten opisuje obszary zdegradowane w mieście oraz określa cele główne, na osiągnięcie których można pozyskać fundusze unijne. W założeniu, działania zaplanowane do realizacji programu mają zmniejszyć i zapobiec dalszym niekorzystnym zjawiskom społecznym, takim jak ubóstwo, patologie i wykluczenie społeczne, poprawić jakość i warunki życia mieszkańców, a zrewitalizowany obszar uczynić atrakcyjnym turystycznie i inwestycyjnie.

Do rewitalizacji wyznaczony został obszar składający się z dwóch podobszarów:

- podobszaru położonego w rejonie ulicy Henryka Pobożnego (kwartał miasta wyznaczony ulicami: Jerzego Libana, odcinkiem ulicy Kartuskiej, ulicą Wały Poniatowskiego oraz łącznikiem przebiegającym wzdłuż ulicy Wrocławskiej), o powierzchni 67 152,9 m² (6,7152 ha),
- podobszaru powojkowego zlokalizowanego w rejonie ulic Sejmowej i Hutników o powierzchni 103 551 m² (10,3551 ha).

Dla podobszaru położonego w rejonie ulicy H. Pobożnego zaplanowano następujące zadania:

Nazwa zadania: Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - przebudowa dróg na obszarze rewitalizowanym

Cel zadania: Zapobieganie degradacji stanu fizycznego przestrzeni, ożywienie społeczno - gospodarcze i turystyczne oraz poprawa możliwości komunikacyjnych obszaru rewitalizowanego poprzez przebudowę dróg leżących w jego obszarze przy wykorzystaniu zasad estetyki i ładu przestrzennego.

Czas realizacji: 2008 – 2010

Szacowany koszt: 5 439 558,92 PLN

Źródła finansowania :

Środki UE (w ramach RPO) 3 750 140,15 PLN (935 897,22 €),

środki własne Gminy Legnica 1 690 924,27 PLN

Realizator zadania: Gmina Legnica / Zarząd Dróg Miejskich

Nazwa zadania: Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - modernizacja sieci wodno - kanalizacyjnej w ulicach H. Pobożnego i B. Chrobrego

Cel zadania: Przeciwdziałanie marginalizacji rejonu ul. H. Pobożnego poprzez zapobieganie degradacji stanu fizycznego przestrzeni publicznej i poprawę jej jakości.

Czas realizacji: 2009 – 2010

Szacowany koszt: 556 070 PLN

Źródła finansowania: Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Legnicy

Realizator zadania: Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Legnicy

Nazwa zadania: Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Cel zadania: Poprawa jakości przestrzeni publicznej w mieście poprzez renowację części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na obszarze wsparcia, co przyczyni się do przeciwdziałania marginalizacji oraz wzmocnienia struktur społeczno – gospodarczych miasta.

Czas realizacji: 2009 – 2012 i 2013 - 2015

Szacowany koszt:

8 452 142,61 PLN w latach 2009 – 2012; 5.208.371,02 w latach 2013 - 2015

Źródła finansowania:

Środki UE (w ramach RPO) 5 913 622,96 PLN (1 501 643,68 €)

środki własne Gminy Legnica w latach 2009 – 2012 – 2 538 519,65 PLN

środki własne Gminy Legnica w latach 2013 – 2015 – 5.208.371,02 PLN

Realizator zadania: Gmina Legnica

Nazwa zadania: Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego

- budowa ogrodu zabaw dla dzieci Cel zadania Przeciwdziałanie marginalizacji i ożywienie społeczne obszaru położonego w rejonie ul. H. Pobożnego w Legnicy, poprzez odniesienie jakości przestrzeni publicznej i stworzenie bezpiecznego miejsca wspólnych zabaw dla dzieci (w tym niepełnosprawnych) oraz ich rodzin.

Czas realizacji: 2008 – 2010

Szacowany koszt: 269 905,88 PLN

Źródła finansowania:

Środki UE (w ramach RPO) 122 549,62 PLN (30 349,09 €),

środki własne Gminy Legnica 147 356,26 PLN

Realizator zadania: Gmina Legnica

Nazwa zadania: Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - przebudowa (adaptacja) Willi Bolka von Richthofena wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby Środowiskowego Centrum Integracyjno – Profilaktycznego.

Cel zadania: Przeciwdziałanie marginalizacji i ożywienie społeczne obszaru wsparcia poprzez stworzenie warunków umożliwiających współdziałanie służb publicznych i organizacji pozarządowych działających w zakresie wyhamowania i zapobiegania negatywnym tendencjom społeczno-ekonomicznym oraz zorganizowanie miejsca służącego integracji mieszkańców i podniesieniu atrakcyjności przestrzeni publicznej.

Czas realizacji: 2009 – 2012

Szacowany koszt: 5 129 644,62 PLN

Źródła finansowania:

Środki UE (w ramach RPO) 3 459 961,42 PLN (847 406,67 €),

środki własne Gminy Legnica 1 572 929,88 PLN

Realizator zadania: Gmina Legnica

Nazwa zadania: Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego

- zagospodarowanie oraz utworzenie estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych.

Cel zadania: Podniesienie poziomu życia i bezpieczeństwa mieszkańców obszarów zdegradowanych poprzez odnowę i przeciwdziałanie marginalizacji tych obszarów oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznej, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki.

Czas realizacji: 2009 – 2012

Szacowany koszt: 3 431 291,64 PLN

Źródła finansowania”

Środki UE (w ramach RPO) 2 401 904,15 PLN (584 547,13 €),

środki własne Gminy Legnica 1 029 387,49 PLN

Realizator zadania: Gmina Legnica

Nazwa zadania: Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego

- przebudowa infrastruktury przestrzeni publicznej ul. Libana.

Cel zadania: Ożywienie gospodarcze i turystyczne obszaru rewitalizowanego poprzez przeciwdziałanie degradacji stanu fizycznego przestrzeni publicznej ul. Libana – dostosowanie funkcjonalności i poprawa jakości infrastruktury.

Czas realizacji: 2009 – 2012

Szacowany koszt: 1 023 690,67 PLN

Źródła finansowania:

Środki UE (w ramach RPO) 669 881,55 PLN (163 027,88 €),

środki własne Gminy Legnica 353 809,12 PLN

Realizator zadania: Gmina Legnica / Zarząd Dróg Miejskich

Nazwa zadania: Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego
- przebudowa ulicy Libana.

Cel zadania: Zapobieganie degradacji stanu fizycznego przestrzeni, ożywienie społeczno -
gospodarcze i turystyczne oraz poprawa możliwości komunikacyjnych obszaru rewitalizowanego poprzez
przebudowę drogi leżącej w jego obszarze przy wykorzystaniu zasad estetyki i ładu przestrzennego.

Czas realizacji 2011 – 2012

Szacowany koszt: 3 700 000 PLN

Źródła finansowania:

Środki UE (w ramach RPO) 2.590.000 PLN (620.746 €),

środki własne Gminy Legnica 1.110.000 PLN

Realizator zadania: Gmina Legnica / Zarząd Dróg Miejskich

Nazwa zadania: Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego - renowacja
infrastruktury Kościoła Zielonoświątkowego Zboru „Anastasis”, użytkowanej przez Stowarzyszenie „Powrót
do życia Anastasis”, pełniące kluczowe funkcje społeczne na obszarze wsparcia.

Cel zadania: Celem ogólnym projektu jest poprawa warunków funkcjonowania Stowarzyszenia - Oddział
Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Powrót do życia Anastasis”, pełniącego
kluczowe funkcje społeczne na obszarze wsparcia poprzez renowację użytkowanej przez nie infrastruktury.

Czas realizacji: 2010 - 2011

Szacowany koszt: 220.000,00 PLN

Źródła finansowania:

Środki UE (w ramach RPO) 154 000,00 PLN (38 618,75 EURO),

środki własne 66 000,00 PLN

Realizator zadania: Stowarzyszenie pn. Oddział Terenowy Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego
„Powrót do życia Anastasis”

Dla podobszaru powojkowego zlokalizowanego w rejonie ulic Sejmowej i Hutników zaplanowano
następujące zadania:

Nazwa zadania: Nadanie nowych, edukacyjnych funkcji zdegradowanym obiektom powojkowym –
przebudowa i adaptacja budynków „D” Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy na
Ośrodek Projektów i Edukacji.

Cel zadania: propozycje brzmienia celu zadania przekładającego się na realizację celu II LPR: „Ożywienie
społeczno-gospodarcze i turystyczne obszaru rewitalizowanego poprzez poprawę jakości przestrzeni
publicznej, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki”

1) Ożywienie społeczno - gospodarcze miasta poprzez wspieranie powstawania na jego obszarze infrastruktury
dla celów projektowo-badawczych i edukacyjnych

2) Ożywienie społeczno - gospodarcze miasta poprzez tworzenie infrastruktury przystosowanej do prowadzenia
badań i projektów w procesie kształcenia na poziomie wyższym

3) Ożywienie społeczno - gospodarcze miasta poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty kształcenia na poziomie
wyższym, umożliwiającej korzystanie z infrastruktury dla celów projektowo-badawczych i edukacyjnych

Czas realizacji: 2010 – 2012

Szacowany koszt: 7 400 000 PLN

Źródła finansowania:

Środki UE (w ramach RPO) 4 220 797,52 PLN (1 058 456,13 €)

Środki własne: 2 771 270,73 PLN

Realizator zadania: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy

Nazwa zadania: Nadanie nowych, edukacyjnych funkcji zdegradowanym obiektom powojkowym –
przebudowa i adaptacja budynku nr 1 PWSZ im. Witelona w Legnicy na cele dydaktyczne wraz z budową
infrastruktury – I etap.

Cel zadania: ożywienie społeczno-gospodarcze miasta poprzez przekształcanie zdegradowanych obiektów
powojkowych w infrastrukturę dla celów kształcenia na poziomie wyższym, zgodnie z zasadami ładu
przestrzennego i estetyki.

Czas realizacji: 2010 - 2013

Szacowany koszt: 14 000 000 PLN

Źródła finansowania:

Środki UE (w ramach RPO) 9 800 000 PLN (2 457 556,99 EURO),

Środki własne 4 200 000 PLN

Realizator zadania: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy

Program rewitalizacji Śródmieścia i części obrębu Fabryczna w Legnicy

ZAŁOŻENIA PLANU REWITALIZACJI

Program rewitalizacji Śródmieścia i części obrębu Fabryczna odnosi się do najstarszej i najbardziej wartościowej historycznie części miasta. Obszarem programu rewitalizacji objęto ściśle centrum miasta, które zamyka tzw. Mała Obwodnica oraz obszary obrębu Fabryczna, które ściśle przylegają do Śródmieścia i pełnią funkcję zaplecza kulturalno – gospodarczego. Do obszaru włączony został rejon ulic Franciszkańskiej i Żwirki i Wigury, o przeważającej funkcji mieszkalnej terenu, ale z perspektywą rozwoju funkcji usługowych. Obecnie należy on do stref o nasilonej ilości rozbojów i kradzieży. Obszar rewitalizowany wyznaczono w granicach ulic: Piastowskiej, P. Ściegiennego, Piastowskiej, Pocztowej, J. Libana, Witelona, F. Skarbka, Muzealnej, Dziennikarskiej, Chojnowskiej, Działkowej i Senatorskiej.

Głównym celem Programu Rewitalizacji Śródmieścia i Części obrębu Fabryczna jest przywrócenie świetności najbardziej reprezentacyjnej i najstarszej dzielnicy miasta. Dlatego też priorytetowo są traktowane działania dotyczące rewitalizacji przestrzeni publicznych ścisłego centrum Legnicy. Wybór projektów i kolejność ich realizacji w ramach niniejszego programu rewitalizacji odbywa się w oparciu o następujące kryteria:

- wartości historycznej
- znaczenia dla stymulowania turystyki i rozwoju gospodarczego
- wartości dla kultury lokalnej
- zapobiegania patologiom społecznym
- poprawie bezpieczeństwa
- poprawie stanu środowiska naturalnego
- możliwości finansowych podmiotów uczestniczących w programie

Realizacja Programu Rewitalizacji powinna przyczyniać się zarówno w krótszej, jak i dłuższej perspektywie do osiągnięcia:

- wysokiego poziomu rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego miasta Legnicy – wzrostu inwestycji zewnętrznych w mieście, spadku przestępczości, wzrostu liczby turystów odwiedzających Legnicę,
- dalszego rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorców, wprowadzających innowacje gospodarcze lub powodujących transfer technologii – wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych latach,
- przeciwdziałanie bezrobociu poprzez tworzenie nowych i utrzymani istniejących miejsc pracy,
- poprawienia stanu infrastruktury technicznej i drogowej w celu realizowania nowych inwestycji gospodarczych – wzrostu liczby zmodernizowanych i nowo wybudowanych dróg na obszarze miasta,
- rozwoju kultury regionalnej i lokalnej – wzrostu znaczenia lokalnych imprez kulturalnych,
- poprawy stanu środowiska naturalnego oraz promocji zasobów przyrodniczych – ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do środowiska naturalnego, prowadzenie monitoringu źródeł i wielkości zanieczyszczeń,

W ramach Programu rewitalizacji Śródmieścia i części obrębu Fabryczna zrealizowano zadania:

1. Modernizacja ulicy Najświętszej Marii Panny i płyty Rynku:
 - rewitalizacja Starego Miasta w Legnicy Etap I – Modernizacja ulicy Najświętszej Marii Panny, zadanie dofinansowane ze środków UE z EFR w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, w wysokości 4 152 131, 84 (całkowita wartość zadania wynosiła 5 832 484, 26)
 - Rewitalizacja Starego Miasta w Legnicy Etap II – Modernizacja Rynku, zadanie zrealizowane w całości ze środków własnych gminy, wartość zadania 17 623 938, 00
2. Uruchomienie nowych parkingów – po zrealizowaniu zadania „Modernizacja płyty Rynku i ulic przyległych powstało 15 miejsc parkingowych.

W trakcie realizacji:

1. Remont i rewaloryzacja Akademii Rycerskiej w Legnicy, ul. Chojnowska 2. Zadanie realizowane w latach 1979-2012 wartość zadania 54 445 800, 00

Ponadto na obszarze objętym programem rewitalizacji realizowany jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka projekt "Południowo-Zachodni Szlak Cysterski" Poddziałanie 6.4.

Projekt jest realizowany w ramach Działania 6.4 „Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym” Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. Liderem projektu jest Samorząd Województwa Dolnośląskiego, a na zasadzie partnerstwa, oprócz Gminy Legnica uczestniczy w projekcie 19 podmiotów, w tym 4 wojewódzkie jednostki samorządu terytorialnego, 12 gminnych jednostek samorządu terytorialnego oraz 4 regionalne organizacje turystyczne.

Główne cele projektu zakładają podniesienie atrakcyjności turystycznej kraju i województw w nim uczestniczących, a także promocję w kraju i za granicą pocysterskiego dziedzictwa kulturowego związanego z Polską.

Gmina Legnica w ramach projektu realizuje inwestycję obejmującą budowę dwóch parkingów w rejonie Zamku Piastowskiego wraz z sanitariatami oraz przebudowę (adaptację) pomieszczeń Bramy Głogowskiej dla potrzeb punktu informacji turystycznej.

Dzięki udziałowi w przedmiotowym projekcie Gmina Legnica otrzyma dofinansowanie do w/w infrastruktury turystycznej w wysokości 85 % kosztów kwalifikowanych.

Program rewitalizacji Kartuz, rejonu ulic Henryka Pobożnego i Dworcowej – historycznych obszarów Legnicy

ZAŁOŻENIA PLANU REWITALIZACJI

Celem działań ujętych w programie jest zahamowanie procesu urbanistycznej i socjalnej degradacji Kartuz (Zakaczawia) oraz rejonu ulicy Henryka Pobożnego i ul. Dworcowej.

Konieczność rewitalizacji wynika z wysokiego stopnia dekapitalizacji zabudowy obszaru. Wiąże się z tym degradacja społeczna i upadek ekonomiczny dzielnicy. Program zakłada przeprowadzenie kompleksowych działań, skoordynowanych pomiędzy różnymi instytucjami Legnicy przy współudziale lokalnej społeczności.

Wyznaczony obszar ograniczają ulice: ul. Brama Głogowska, Pocztowa, Libana, Wrocławska, Żeglarska, Fabryczna, S. Moniuszki, Pątnowska oraz linia kolejowa od północy.

W ramach Programu rewitalizacji Kartuz, rejonu ulic HP realizowane są zadania dofinansowane ze środków UE. W celu ich pozyskania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 Priorytet 9 Rewitalizacja miast został opracowany Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Legnicy na lata 2007-2015.

ZADANIA ZREALIZOWANE:

1. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. Henryka Pobożnego – przebudowa dróg na obszarze rewitalizowanym

Wartość zadania 5 494 567, 00, w tym środki UE 3 750 140, 15 zł.

2. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. Henryka Pobożnego – modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej w ulicach Henryka Pobożnego i Bolesława Chrobrego

Zadanie wykonane i sfinansowane przez Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

3. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. Henryka Pobożnego – budowa ogrodu zabaw dla dzieci.

Wartość zadania 308 087, 00 w tym środki UE 124 734, 21

Zadania w trakcie realizacji:

1. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. Henryka Pobożnego – renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych

Zadanie planowane do realizacji w latach 2009-2015, wartość 14 838 271, 00 w tym planowane pozyskanie środków UE 5 913 622, 96

Zadanie realizowane przez Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej:

a) w 2009 r. wykonano dokumentację projektową (35 projektów budowlanych) – 527 284, 00 zł (w tym udział gminy – 307 977, 00)

b) w 2010 r. – planowane wykonanie robót na kwotę 3 332 900, 00 (w tym udział gminy 1 386 200, 00)

c) w 2011 planowane jest wykonanie robót na kwotę 2 044 463, 00 (w tym udział gminy 681 167, 00)

d) w 2012 r. planowane jest wykonanie robót na kwotę 3 302 000, 00 (w tym udział gminy 990 600, 00)

2. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. Henryka Pobożnego – przebudowa (adaptacja) willi Bolka von Richthofena wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby Środowiskowego Centrum Integracyjno-Profilaktycznego.

Zadanie planowane do realizacji w latach 2009-2012, wartość 5 211 100, 00 w tym planowane pozyskanie środków UE 3 555 250, 74

3. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. Henryka Pobożnego – zagospodarowanie oraz utworzenie estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych

Zadanie planowane do realizacji w latach 2009-2012, wartość 4 019 000, 00 w tym planowane pozyskanie środków UE 2 615 484, 93

Zadanie realizowane przez Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej:

a) w 2009 r. wykonano projekt budowlany – koszt 75 640, 00 (w tym udział gminy 22 692, 00)

- b) w 2010 r. planowane wykonanie kanalizacji deszczowej na kwotę 320 000, 00 w tym udział gminy 96 000, 00)
- c) w 2011 planowane wykonanie robót na kwotę 1 000 000, 00 w tym udział gminy 300 000, 00
- d) w 2012 r. planowane wykonanie robót na kwotę 2 001 176, 00 (w tym udział gminy 600 353, 00)

4. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. Henryka Pobożnego – przebudowa infrastruktury przestrzeni publicznej ul. J. Libana

Zadanie planowane do realizacji w latach 2009-2012, wartość 1 034 700, 00 w tym planowane pozyskanie środków UE 699 881, 55.

Zadanie planowane do realizacji:

Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. Henryka Pobożnego – przebudowa ul. J. Libana

Zadanie planowane do realizacji w latach 2009-2012, wartość 3 700 000, 00, w tym planowane pozyskanie środków UE 2 485 000, 00

Pozostałe zadania z programów rewitalizacyjnych będą realizowane w zależności od możliwości finansowych gminy oraz innych środków finansowych, które będzie można pozyskać.

Program rewitalizacji dzielnicy Tarninów w Legnicy

ZAŁOŻENIA PLANU REWITALIZACJI

Wyznaczony do rewitalizacji obszar ograniczają ulice: od północy ul. Chojnowska, fragment ul. Dziennikarskiej, ul. Muzealna, ul. Skarbka, ul. Witelona i fragment ul. Wrocławskiej, od zachodu rzeka Kaczawa, od południa obwodnica zachodnia miasta, od wschodu tory kolejowe.

PLANOWANE DZIAŁANIA W SFERZE OCHRONY ZABYTKÓW NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM

- porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- remont, przebudowę fasad, elewacji i dachów budynków oraz pomieszczeń przeznaczonych pod cele gospodarcze, łącznie z przebudową instalacji w budynkach i zagospodarowaniem przyległych terenów,
- renowację budynków o dużej wartości architektonicznej i historycznej (wraz z pracami konserwatorskimi) i ich ewentualną adaptację na cele usługowe, edukacyjne, kulturalne i turystyczne,
- wyburzenia budynków o złym stanie technicznym i przygotowanie terenów pod inwestycje,
- remont, przebudowę i rozbudowę infrastruktury o charakterze publicznym, infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej i gazowej, infrastruktury technicznej (m.in. w zakresie ochrony środowiska),
- adaptację, przebudowę i rozbudowę budynków i kubatury użyteczności publicznej wraz z przyległym otoczeniem,

Program rewitalizacji terenów powojkowych w Legnicy

ZAŁOŻENIA PLANU REWITALIZACJI

Głównym celem Programu Rewitalizacji Terenów Powojkowych w Legnicy jest odbudowa potencjału społeczno-gospodarczego na rewitalizowanych terenach.

Wytypowane obszary to doskonałe tereny dla dalszego rozwoju przede wszystkim małych i średnich podmiotów gospodarczych a także do rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

Osiami priorytetowymi programu są:

- poprawa warunków życia mieszkańców z tych terenów.
- promowanie wdrożenia właścicieli nieruchomości i mieszkańców do życia społecznego,
- pobudzenie aktywności gospodarczej,
- polepszenie warunków funkcjonowania przedsiębiorców,
- integracja tych terenów z miastem.

Celem ogólnym podejmowanej rewitalizacji jest podniesienie atrakcyjności gospodarczej, społecznej, przestrzennej i funkcjonalnej rewitalizowanych terenów, która w konsekwencji przyczyni się do pełniejszego rozwoju miasta i wzrostu jego atrakcyjności zarówno dla mieszkańców jak i inwestorów.

VI.2.3 Inwestycje prowadzone przez Gminę związane z ochroną zabytków, których właścicielem jest Gmina oraz zabytków leżących na terenie miasta Legnicy

Realizacja zadań z zakresu ochrony zabytków oraz związane z opieką nad zabytkami wpisana została w Wieloletni Program Inwestycyjny dla miasta Legnicy na lata 2011-2018. Program przyjęto uchwałą Nr VII/81/2011 z dnia 29 kwietnia 2011 r. Zadania rekomendowane do realizacji, ale pod warunkiem uzyskania dodatkowych środków finansowych, to:

Program - Przedsięwzięcia z zakresu kultury, turystyki i sportu.

Cel: Ochrona zabytków i rewitalizacja istniejących obiektów - placówek kultury, turystyki i sportu.

- Rewaloryzacja i rozbudowa Legnickiej Biblioteki Publicznej, lata realizacji zadania 2004-2017, wartość zadania 23 065 000,00, planowane koszty realizacji zadania w poszczególnych latach:
Koszty poniesione dotychczas – 379 000,00
2014 – 5 780 000,00
2015 – 3 220 000,00
2016 – 10 000 000,00
2017 – 3 686 000,00
- Ulepszenie poprzez modernizację i rozbudowę budynków Muzeum Miedzi przy ul. Partyzantów i św. Jana wraz z przyległym do nich lapidarium, lata realizacji 2008-2015. wartość zadania 29 429 000,00 (w tym środki gminne 3 979 000,00; środki UE 21 200 000,00, inne środki – 4 250 000,00), planowane kwoty do realizacji w poszczególnych latach:
Koszty poniesione dotychczas – 129 000,00
2012 – 1 300 000,00
2013 – 12 000 000,00
2014 – 15 000 000,00
2015 – 1 000 000,00
- Przebudowa Galerii Sztuki w Legnicy pl. Katedralny 1 (przebudowa parteru i piwnicy), lata realizacji 2012-2013. wartość zadania 1 335 000,00 (środki gminne), planowane kwoty do realizacji w poszczególnych latach:
2012 – 185 000,00
2013 – 510 000,00
2014 – 640 000,00

Program - Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji zdegradowanych obszarów miasta.

Cel: Ratowanie i odzyskiwanie dla mieszkańców zdegradowanych i zagrożonych zniszczeniem obszarów miasta, w tym cennych z uwagi na walory architektoniczne oraz kreowanie wizerunku miasta.

- Rewitalizacja zabytkowego zespołu palmiarni w Parku Miejskim, lata realizacji 2013-2018. wartość zadania 5 250 000,00 (środki gminne), planowane kwoty do realizacji w poszczególnych latach:
2013 – 250 000,00
2018 – 5 000 000,00

Zadania, które wpisano do Wieloletniego Programu Inwestycyjnego na lata 2011 – 2018, to:

Program - Przedsięwzięcia z zakresu oświaty.

Cel: Standaryzacja bazy materialnej obiektów oświatowych - obiekty sportowe, dydaktyczne.

- Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych ul. Skarbka 4 – rewitalizacja elewacji i dachu budynku szkolnego – lata realizacji 2009-2015, wartość zadania 6 000 000, 00 (środki gminne), kwoty realizacji w poszczególnych latach:
Dotychczas poniesione koszty – 56 000,00
2013 – 400 000,00
2014 – 3 544 000,00

2015 – 2 000 000,00

Program - Przedsięwzięcia z zakresu kultury, turystyki i sportu.

Cel: Ochrona zabytków i rewitalizacja istniejących obiektów - placówek kultury, turystyki i sportu.

- Realizacja projektu: *Południowo-zachodni Szlak Cystersów*, w tym:
 - przebudowa parkingu w rejonie Zamku Piastowskiego
 - przebudowa (adaptacja) pomieszczeń Bramy Głogowskiej dla potrzeb punktu informacji turystycznejLata realizacji zadania 2009-2011, wartość zadania 3 794 000,00 (w tym środki gminne – 2 173 000,00, środki UE – 1 621,00), kwoty realizacji zadania w poszczególnych latach:
Koszty poniesione dotychczas – 78 000,00
2011 – 3 716 000,00
- Remont i rewaloryzacja Akademii Rycerskiej, ul. Chojnowska 2 – lata realizacji 1979-2012, wartość zadania 61 110 000, 00 (środki gminne), kwoty realizacji w poszczególnych latach:
Dotychczas poniesione koszty – 43 916 000,00
2011 – 5 400 000,00
2012 – 11 794 000,00
- Renowacja Zielonej Komnaty i wieży św. Jadwigi zamku piastowskiego – lata realizacji 2011-2013, wartość zadania 1 500 000, 00 (w tym środki gminne - 1 300 000,00; inne środki – 200 000,00), kwoty realizacji w poszczególnych latach:
2011 – 450 000,00
2012 – 520 000,00
W 2010 r. złożono wniosek o dofinansowanie zadania ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Program - Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji zdegradowanych obszarów miasta.

Cel: Ratowanie i odzyskiwanie dla mieszkańców zdegradowanych i zagrożonych zniszczeniem obszarów miasta, w tym cennych z uwagi na walory architektoniczne oraz kreowanie wizerunku miasta.

- Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. Henryka Pobożnego – lata realizacji 2009-2015, wartość zadania 38 635 000, 00 (w tym środki gminne 26 400 000,00; środki UE 12 235 000,00), kwoty realizacji w poszczególnych latach:
Dotychczas poniesione koszty – 10 051 000,00
2011 – 8 518 000,00
2012 – 12 066 000,00
2013 – 3 500 000,00
2014 – 3 000 000,00
2015 – 1 500 000,00
- Rewitalizacja Parku Miejskiego – lata realizacji 2009-13, wartość zadania 4 401 029, 00 (środki gminne), kwoty realizacji w poszczególnych latach:
Dotychczas poniesione koszty – 430 000,00 (stan na kwiecień 2011r.)
2012 – 3 331 314,00
2013 – 639 715,00

Kolejne zestawienie obejmuje prowadzone przez miasto prace konserwatorskie zarówno przy obiektach zabytkowych, będących własnością miejską, jak również przy ciągach komunikacyjnych w obszarach chronionych wpisem do rejestru zabytków i znajdujących się w strefach ochrony konserwatorskiej. Uwzględniono ponadto plany inwestycyjne na najbliższe lata.

rok	kwota	zadanie	jednostka prowadząca zadanie
2006		konserwacja barokowej rzeźby św. Franciszka Ksawerego przy	Zarząd Dróg

		moście na rzece Kaczawie – umieszczenie na oryginalnym cokole kopii rzeźby (oryginał przekazano do lapidarium przy Muzeum Miedzi w Legnicy)	Miejskich
2007	3 201 367,42	Remont i rewaloryzacja Akademii Rycerskiej, ul. Chojnowska 2	Wydział Inwestycji Miejskich
2007	231 725,03	Kamienica, obecnie przychodnia, ul. Piekarska 7 - prace konserwatorskie elementów kamiennych i portalu fasady barokowej	Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej
2007	140 291,00	Gimnazjum nr 4 – ul. Marii Skłodowskiej Curie 1a (Zamek Piastowski)	Gimnazjum nr 4
2008	259 605,00	Gimnazjum nr 4 – ul. Marii Skłodowskiej Curie 1a (Zamek Piastowski)	Gimnazjum nr 4
2008	98 552,15	remont domku „Meteo” – Pogodyнки usytuowanej na placu u zbiegu ulic Mickiewicza i Powstańców Śląskich	Zarząd Dróg Miejskich
2008	3 182 562,36	Remont i rewaloryzacja Akademii Rycerskiej, ul. Chojnowska 2	Wydział Inwestycji Miejskich
2008	44 101,55	Renowacja Zielonej Komnaty i Wieży św. Jadwigi (opracowanie dokumentacji technicznej – projekt budowlany i wykonawczy – w zakresie renowacji Zielonej Komnaty z renowacją wieży św. Jadwigi – zakończenie prac projektowych luty 2009 r.)	Wydział Inwestycji Miejskich
2008	17 800,00	Brama Głogowska (opracowanie dokumentacji – programu naprawczego wraz z kosztorysem szczegółowym remontu)	Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej
2008	10 6165,00	remont złoconego fresku naczółka lukarny w budynku przy ul. Chojnowskiej 46	Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej
2008	65 636,00	remont aneksów wypoczynkowych przy Kozim Stawie	Wydział Infrastruktury Komunalnej
2008	43 920,00	Odnowa bioróżnorodności Koziego Stawu – nasadzenia roślin wodnych	Wydział Infrastruktury Komunalnej
2008	188 500,00	Dostawa i montaż urządzeń do napowietrzania wody w Kozim Stawie	Wydział Infrastruktury Komunalnej
2008	49 964,00	Młodzieżowe Centrum Kultury, ul. Rataja 24	Młodzieżowe Centrum Kultury
2009	432 885,00	wykonanie przebudowy nawierzchni ciągów pieszych z wydzieleniem ścieżek rowerowych z odwodnieniem w obszarze Parku Miejskiego, wzdłuż Alei Orła Białego na odcinku od ul. Wrocławskiej do ul. Powstańców Śląskich	Zarząd Dróg Miejskich
2009	94 749,79	Remont dachu Bramy Głogowskiej	Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej
2009	71 415,00	Gimnazjum nr 4 – ul. Marii Skłodowskiej Curie 1a (Zamek Piastowski)	Gimnazjum nr 4
2009	50 854,00	Młodzieżowe Centrum Kultury, ul. Rataja 24	Młodzieżowe

			Centrum Kultury
2010	29 708,78	hydrofobizacja fontann – Syreny, Neptuna i Łabędzia	Wydział Infrastruktury Komunalnej
2010	30 000,00	Gimnazjum nr 4 – ul. Marii Skłodowskiej Curie 1a (Zamek Piastowski)	Gimnazjum nr 4
2010	60 000,00	Młodzieżowe Centrum Kultury, ul. Rataja 24	Młodzieżowe Centrum Kultury
2011	400 000,00	Park Miejski – przewidywana jest kontynuacja wykonania chodników i ścieżek rowerowych	Zarząd Dróg Miejskich
2011		wykonanie prac konserwatorskich rzeźby św. Jana Nepomucena przy Placu Zamkowym	Zarząd Dróg Miejskich
2011	334 007,32	remont elewacji Bramy Głogowskiej	Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej
2011	56 000,00	Gimnazjum nr 4 – ul. Marii Skłodowskiej Curie 1a (Zamek Piastowski)	Gimnazjum nr 4
2011	35 000,00	Młodzieżowe Centrum Kultury, ul. Rataja 24	Młodzieżowe Centrum Kultury
Po 2011	252 000,00	Gimnazjum nr 4 – ul. Marii Skłodowskiej Curie 1a (Zamek Piastowski)	Gimnazjum nr 4
Po 2011	500 000,00	Młodzieżowe Centrum Kultury, ul. Rataja 24	Młodzieżowe Centrum Kultury

Zadania realizowane przez Gminę związane z konserwacją zieleni zabytkowej

Na mocy ustawy o ochronie przyrody ochroną prawną w obszarze miasta Legnicy objęto:

- pomniki przyrody - 58 obiektów, w tym pomniki przyrody ożywionej oraz pomniki przyrody nieożywionej (dwa głazy narzutowe);
- użytki ekologiczne – 6 użytków o łącznej powierzchni 23,4 ha.

Na 84 pomniki przyrody ożywionej składa się łącznie kilkaset drzew, w tym 40 gatunków, które zlokalizowane są w obszarach chronionych na mocy wpisu do rejestru zabytków oraz na mocy prawa miejscowego (strefy ochrony konserwatorskiej ustanowione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego):

- Park Miejski –52 drzew, w tym dwie aleje – przy al. Orła Białego (wpisany do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego odrębną decyzją nr A/1712 z dnia 30.03.2010 r.)
- ul. Grabskiego – szpaler 115 drzew
- W obrębie cmentarza komunalnego – 9 drzew
- W obrębie plant i dawnych ogrodów zamkowych (plac Zamkowy, plac Piastowski, ul. Piastowska, ul. Libana –30 drzew)
- Lasek Złotoryjski (1 drzewo).

Pojedyncze drzewa stanowią również obsadzenie ulic: Artyleryjskiej, Chojnowskiej – Franciszkańskiej (4 drzewa w parku przy szpitalu), M. Drzymały, Lwowskiej i Tarnopolskiej – 20 drzew, Kawaleryjskiej, Kościelnej, T. Kościuszki, J. Libana, Oświęcimskiej – Ogród Jordanowski – 10 drzew, Pancernernej, Placu Słowiańskiego, Placu Klasztornego, Poznańskiej, F. Skarbka, Skwer Orłąt Lwowskich.

Uchwała nr LVII/466/10 z dnia 27 września 2010 r. zniósła ochronę z drzew uznanych za pomniki przyrody.

Przy drzewach stosowane są zabiegi pielęgnacyjno-chirurgiczne, obejmujące:

- cięcia przyrodnicze,
- cięcia sanitarne,
- leczenie i pielęgnowanie ubytków powierzchniowych i wgłębnych; zwalczanie grzybów pasożytniczych i chorobotwórczych, zwalczanie owadów drążących drewno.
- wzmocnienia mechaniczne
- prace pielęgnacyjno-zabezpieczające przy systemie korzeniowym
- nawożenie drzew.

W obrębie Parku Miejskiego, po wicherze która przeszła nad miastem w lipcu 2009 r. trwają prace rewaloryzacyjne, nasadzenia zgodnie z wcześniejszym projektem.

W Wieloletnim Programie Inwestycyjnym wpisane zostało zadanie: rewitalizacja Parku Miejskiego – lata realizacji 2009-13, wartość zadania 4 401 000, 00 (środki gminne), kwoty realizacji w poszczególnych latach:

Dotychczas poniesione koszty – 430 000,00, w latach kolejnych zaplanowano:

2012 – 3 331 000,00 zł;

2013 – 640 000,00 zł.

VI.2.4. Dotacje z budżetu miasta Legnicy na prace konserwatorskie przy zabytkach

W okresie obowiązywania poprzedniego *Programu opieki nad zabytkami* udzielane były dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach zabytkowych, zgodnie z przyjętymi uchwałami:

Uchwałą Nr XXXIV/366/05 z dnia 30.05.2005 r. zmienioną uchwałą Nr VI/64/07 z dnia 26 marca 2007 r. i uchwałą Nr VIII/82/07 z dnia 28 maja 2007 r. oraz uchwałą RM Nr XXVII/239/08 z dnia 28 lipca 2008 r. oraz aktualnie obowiązującą Uchwałą Nr XXXV/311/09 z dnia 23 lutego 2009 r.

Zgodnie z obowiązującymi w danym okresie Uchwałami, w corocznie uchwalanych budżetach gminy rezerwowane były środki na ich realizację.

VII. FINANSOWANIE ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ZABYTEKÓW

VII.1. Możliwości pozyskania środków finansowych na projekty z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego

W Programie opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego 2007-2011 wskazane zostały możliwości finansowania niezbędnych prac przy obiektach zabytkowych (informacje uaktualnione na 2011 r.).

Dofinansowanie zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego z budżetu państwa:

Kwestie dofinansowania prac przy obiektach zabytkowych reguluje *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. (Dz. U. z 2005 r. Nr 112, poz. 940).*

Wsparcie finansowe z budżetu państwa pochodzi ze środków:

- Ministerstwa Kultury w ramach Programów Operacyjnych;
- Wojewody Dolnośląskiego, będących w dyspozycji Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- Budżetu samorządu województwa dolnośląskiego i jednostek samorządu terytorialnego;
- Funduszu Kościelnego (dla prac przy obiektach sakralnych, nie obejmujących konserwacji ruchomego wyposażenia kościołów);
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dla założeń zieleni zabytkowej).

Środki Ministerstwa Kultury:

- Program Dziedzictwo Kulturowe

PROGRAM MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

„Dziedzictwo kulturowe – priorytet 1 – Ochrona zabytków”

INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA PRIORYTETEM: Departament Ochrony Zabytków

Przewidywany budżet programu wynosi 37 000 000 zł.

I. CELE

1. ochrona i zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego;
2. konserwacja i rewaloryzacja zabytków;
3. udostępnianie zabytków na cele publiczne.

II. RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ ZADAŃ

- a) prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków planowane do przeprowadzenia w roku udzielenia dotacji niewymagające wyłonienia wykonawcy na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych;
- b) prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków planowane do przeprowadzenia w roku udzielenia dotacji wymagające wyłonienia wykonawcy na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych;
- c) prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków przeprowadzone w okresie trzech lat poprzedzających rok złożenia wniosku (tzw. refundacja)¹

UPRAWNIENI WNIOSKODAWCY

(wyłącznie podmioty prawa polskiego, posiadające tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego)

- a) osoby fizyczne;
- b) jednostki samorządu terytorialnego,

- c) inne jednostki organizacyjne (np. samorządowe jednostki kultury, kościoły lub związki wyznaniowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, organizacje pozarządowe, itp).

PROGRAM MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

„Dziedzictwo kulturowe – priorytet 2 – Wspieranie działań muzealnych ”

INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA PRIORYTETEM – Departament Dziedzictwa Kulturowego

Przewidywany budżet programu wynosi 4 000 000 zł.

I. CELE

Ochrona, zachowanie, prezentacja i popularyzacja materialnego dziedzictwa kulturowego.

II. RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ ZADAŃ

- a) organizacja czasowych wystaw muzealnych, zwłaszcza o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym, w tym edycja katalogów spełniających wysokie normy jakościowe i merytoryczne oraz zakup niezbędnego wyposażenia i sprzętu do realizacji wystawy;
- b) modernizacja stałych wystaw muzealnych poprzez wykorzystanie nowoczesnych technik multimedialnych, w tym zakup niezbędnego wyposażenia i sprzętu multimedialnego;
- c) zakup obiektów do zbiorów muzeów (niezależnie od czasu wytworzenia), archiwów (dotyczy dokumentów wytworzonych do końca 1951 r.) i bibliotek (dotyczy książek, czasopism, starych druków, rękopisów, kartografii, muzykaliów, ikonografii, grafiki artystycznej, dokumentów życia społecznego - wytworzonych do końca 1945 r.);
- d) konserwacja muzealiów, archiwaliów, starych druków, rękopisów, kartografii, muzykaliów, ikonografii, grafiki artystycznej, dokumentów życia społecznego;
- e) zakup wyposażenia pracowni konserwatorskich.

UPRAWNIENI WNIOSKODAWCY (WYŁĄCZNIE PODMIOTY PRAWA POLSKIEGO)

- organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- państwowe i samorządowe instytucje kultury.

PROGRAM MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

„Dziedzictwo kulturowe – priorytet 4 - Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą”

INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA PRIORYTETEM – Departament Dziedzictwa Kulturowego

Budżet programu wynosi 3 000 000 zł.

I. CEL

Dokumentowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego poza granicami kraju

II. RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ ZADAŃ

- a) rewaloryzacja oraz prace remontowe i konserwatorskie w zabytkach polskich lub z Polską związanych, znajdujących się poza granicami kraju;
- b) rewaloryzacja, konserwacja, ochrona i zachowanie zabytkowych cmentarzy i miejsc pamięci narodowej poza granicami kraju;
- c) dokumentowanie utraconego i rozproszonego za granicą polskiego dziedzictwa kulturowego (w tym badania naukowe, kwerendy biblioteczne, archiwalne i inwentaryzacja);
- d) promowanie badań naukowych nad dziedzictwem narodowym poza granicami kraju;
- e) upamiętnianie wybitnych osób lub zdarzeń historycznych związanych z dziedzictwem narodowym poza granicami kraju;
- f) pomoc instytucjom stowarzyszonym w Stałej Konferencji Muzeów, Bibliotek i Archiwów Polskich poza Krajem oraz innym instytucjom emigracyjnym i organizacjom polonijnym, prowadzącym działalność w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego poza granicami kraju.

UPRAWNIENI WNIOSKODAWCY

(WYŁĄCZNIE PODMIOTY PRAWA POLSKIEGO)

- państwowe i samorządowe instytucje kultury;
- archiwa państwowe;

- organizacje pozarządowe;
- kościoły i związki wyznaniowe.

PROGRAM MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
„Dziedzictwo kulturowe – priorytet 5 – Ochrona zabytków archeologicznych”
INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA PRIORYTETEM – Narodowy Instytut Dziedzictwa
Przewidywany budżet programu wynosi 2 000 000 zł.

I. CELE

Ochrona dziedzictwa archeologicznego w Polsce, zgodnie z zasadami konserwatorskimi opartymi na zasadzie zrównoważonego rozwoju, poprzez wspieranie następujących działań:

- a) Ewidencja i dokumentowanie zabytków archeologicznych.
- b) Badanie zabytków archeologicznych z wykorzystaniem nowoczesnych, nieinwazyjnych metod badawczych.
- c) Upowszechnianie wyników przeprowadzonych nieinwestorskich badań archeologicznych.

II. RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ ZADAŃ

- a) ewidencja i inwentaryzacja zabytków archeologicznych metodą badań powierzchniowych, w tym kontynuacja badań w ramach programu Archeologiczne Zdjęcie Polski oraz weryfikacja badań dotychczasowych;
- b) nieinwazyjne badania archeologiczne z wykorzystaniem nowoczesnych metod i sprzętu;
- c) opracowanie (monograficzne bądź syntetyczne) i publikacja wyników przeprowadzonych nieinwestorskich badań archeologicznych, w tym analizy i konserwacja pozyskanego materiału;
- d) analizy i konserwacja ruchomych zabytków archeologicznych przekazanych decyzją WKZ do depozytu instytucji kultury – zadanie może być realizowane wyłącznie przez instytucje kultury.

UPRAWNIENI WNIOSKODAWCY (WYŁĄCZNIE PODMIOTY PRAWA POLSKIEGO)

- instytucje kultury państwowe, samorządowe oraz współprowadzone przez Ministra i jednostkę samorządu terytorialnego;
- organizacje pozarządowe;
- publiczne i niepubliczne uczelnie i szkoły wyższe;
- podmioty prowadzące działalność gospodarczą w sferze kultury.

— Program „Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego”
INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA PROGRAMEM – Departament Funduszy Europejskich
Przewidywany budżet programu wynosi 15 000 000 zł.

I. CEL

Zwiększenie efektywności wykorzystania środków europejskich na rzecz rozwoju kultury. Program polega na dofinansowaniu przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wkładu krajowego do wybranych projektów kulturalnych, realizowanych ze środków europejskich.

II. RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ ZADAŃ

- a) ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego,
- b) budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury kulturalnej oraz infrastruktury szkół i uczelni artystycznych,
- c) rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego w dziedzinie kultury,
- d) międzynarodowe przedsięwzięcia kulturalne,
- e) rozwój zasobów ludzkich oraz podnoszenie poziomu wykształcenia społeczeństwa.

Projekty przewidziane do realizacji w ramach Programu „Promesa MKiDN” muszą zachować niekomercyjny charakter.

Dofinansowanie wkładu publicznego (tzw. „wkładu własnego”) ze środków Programu „Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego” dotyczy projektów realizowanych w ramach:

- a) Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013,

- b) 16 Regionalnych Programów Operacyjnych 2007-2013,
- c) Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka,
- d) Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- e) Programu Rozwój Obszarów Wiejskich 2007-2013,
- f) Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- g) Programu Kultura 2007-2013.

UPRAWNIENI WNIOSKODAWCY (WYŁĄCZNIE PODMIOTY PRAWA POLSKIEGO):

1. jednostki samorządu terytorialnego,
2. państwowe i samorządowe instytucje kultury i filmowe oraz instytucje współprowadzone z ministrem właściwym ds. kultury i dziedzictwa narodowego,
3. archiwa państwowe,
4. publiczne i niepubliczne szkoły artystyczne I i II stopnia oraz uczelnie artystyczne,
5. kościoły i związki wyznaniowe,
6. organizacje pozarządowe ze sfery kultury.

Środki z budżetu samorządu Województwa Dolnośląskiego:

Z budżetu samorządu Województwa Dolnośląskiego wspierane są zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami zgodnie z obowiązującą *Ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm.), która zobowiązuje organy administracji publicznej do współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 *Ustawy*.

Zasady przyznawania dotacji na realizację zadań publicznych określają przepisy *Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych* (Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104).

W celu racjonalnego wykorzystania środków budżetu województwa na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, wprowadzono zasady określające procedurę organizowania otwartych konkursów ofert poprzedzających przyznanie dotacji oraz zasady rozliczania. (Uchwała Nr 1637/II/2004 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 17 sierpnia 2004 r. ze zm. w sprawie Instrukcji postępowania w sprawie wdrażania „Karty Współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku”).

Celem jest wyłonienie i wsparcie projektów na realizację zadań publicznych Województwa Dolnośląskiego wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji w następujących dziedzinach:

- zadania konserwatorsko-renowacyjne, które wymagają dofinansowania z uwagi na konieczność podjęcia niezbędnych prac ratowniczych,
- renowacja i konserwacja zabytków ruchomych, znajdujących się na terenie Województwa Dolnośląskiego,
- prace konserwatorsko-renowacyjne obiektów nieruchomych, których wsparcie wpływałoby na zakończenie całości zadania.

Podmiotami uprawnionymi do złożenia oferty są działające w obszarze kultury:

- organizacje pozarządowe w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. nr 96 z 2003 r. poz. 873),
- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- jednostki organizacyjne podległe organom administracji publicznej lub przez nie nadzorowane.

Dofinansowanie zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego z Funduszy Unii Europejskiej

Pozyskiwanie środków finansowych na zadania inwestycyjne jest również możliwe ze źródeł zewnętrznych. Możliwość współfinansowania działań obejmujących zarówno podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie kultury i historii, jak również zachowanie oraz ochronę dziedzictwa kulturowego o znaczeniu europejskim, istnieje ze środków finansowych Unii Europejskiej:

- poprzez fundusze strukturalne utworzone dla wyrównywania poziomu rozwoju regionów w zjednoczonej Europie, z uwagi na uznanie kultury za jeden z czynników rozwojowych regionów.
- w ramach programów wspólnotowych adresowanych bezpośrednio do sektora kultury (*Kultura 2000*).

Dla ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego za najistotniejszy uznaje się Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, który finansuje m.in. działania związane bezpośrednio z kulturą, a występujący w Zintegrowanym Programie Rozwoju Regionalnego na l. 2004-2006, Sektorowym Programie Operacyjnym „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich”, czy też będzie finansował w l. 2007-2013 Program Operacyjny „Infrastruktura i środowisko” oraz Regionalne Programy Operacyjne.

I. Program Operacyjny „Infrastruktura i środowisko”:

Priorytet XI. Kultura i dziedzictwo kulturowe

CEL: Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski.

Cel strategiczny priorytetu będzie realizowany poprzez cele szczegółowe:

1. Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym.
2. Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej o znaczeniu ponadregionalnym oraz zwiększenie dostępu do kultury.

W ramach priorytetu realizowane będą projekty związane przede wszystkim z rozbudową i modernizacją infrastruktury kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym. Zadania z zakresu ochrony i zachowania zabytków nieruchomych o znaczeniu ponadregionalnym obejmą m.in. obiekty wpisane na listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO lub uznane przez Prezydenta RP za Pomniki Historii. Wsparcie mają również otrzymać projekty z zakresu ochrony zabytków ruchomych, a także z zakresu rozwoju zasobów cyfrowych w dziedzinie zasobów bibliotecznych i archiwalnych oraz zasobów wirtualnych muzeów.

W ramach tego priorytetu będą realizowane także zadania z zakresu rozwoju oraz poprawy stanu infrastruktury kultury

Beneficjentami pomocy mogą być:

W ramach projektów dotyczących budowy i rozbudowy infrastruktury:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- instytucje kultury (samorządowe, państwowe oraz współprowadzone z ministrem właściwym ds. kultury i dziedzictwa narodowego),
- szkoły i uczelnie artystyczne,
- organizacje pozarządowe ze sfery kultury,

W ramach projektów dotyczących ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- kościelne osoby prawne,
- instytucje kultury (samorządowe, państwowe oraz współprowadzone z ministrem właściwym ds. kultury i dziedzictwa narodowego),
- uczelnie publiczne,
- archiwa państwowe,
- organizacje pozarządowe ze sfery kultury.

II. Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013 dla Województwa Dolnośląskiego

Priorytet 9. Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury na Dolnym Śląsku

Główny cel: Podniesienie konkurencyjności i atrakcyjności regionu poprzez rozwój, upowszechnianie oraz wykorzystanie potencjału kultury. Wzrost znaczenia roli kultury jako czynnika stymulującego rozwój społeczno – gospodarczy, który będzie miał korzystny wpływ na kształtowanie tożsamości regionalnej oraz obrazu Dolnego Śląska jako regionu atrakcyjnego dla mieszkańców, turystów oraz potencjalnych inwestorów.

Wspierane będą wszelkie działania zmierzające do poprawy stanu nieruchomości i ruchomych obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a dotyczące m.in. konserwacji, restauracji, renowacji i adaptacji i zastosowania ochrony (technicznej, przeciwłamaniowej i przeciwpożarowej). Dla województwa dolnośląskiego wspierane będą w szczególności obiekty takie jak: rezydencje, obiekty fortyfikacyjne i przemysłowe. Ponadto wspierane będą również działania zmierzające do poprawy obiektów zajmowanych przez instytucje kultury oraz ich doposażenie w sprzęt do ich prawidłowego funkcjonowania. Jako priorytetowe będą traktowane projekty zmierzające do zapobieżenia degradacji technicznej obiektów kultury oraz ich przebudowa i rozbudowa, szczególnie w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych. W celu m.in. realizacji założonego celu wspierane będą również działania z zakresu upowszechniania informacji zarówno o dziedzictwie przeszłości jak i przedsięwzięć instytucji kultury. Dlatego wsparcie uzyskają projekty związane z tworzeniem i upowszechnianiem baz danych dot. twórców, wybitnych dzieł kultury i wydarzeń kulturalnych, digitalizacja i upowszechnianiem istniejących zasobów, szczególnie związanych z zabytkami oraz promowanie form interaktywnych

Beneficjentami pomocy mogą być:

W ramach projektów dotyczących budowy i rozbudowy infrastruktury:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- instytucje kultury (samorządowe, państwowe oraz współprowadzone z ministrem właściwym ds. kultury i dziedzictwa narodowego),

W ramach projektów dotyczących ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- instytucje kultury (samorządowe, państwowe oraz współprowadzone z ministrem właściwym ds. kultury i dziedzictwa narodowego),
- publiczne szkoły wyższe,
- organizacje pozarządowe,
- kościoły, związki wyznaniowe i ich jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną,
- organy administracji rządowej.

Priorytet 8. Wykorzystanie i promocja dolnośląskiego potencjału turystycznego i uzdrowiskowego („Turystyka”).

Główny cel: Wzrost konkurencyjności dolnośląskiej oferty turystycznej na rynku krajowym i międzynarodowym poprzez lepsze wykorzystanie walorów turystycznych regionu. Realizacja priorytetu przyczyni się do wzrostu znaczenia turystyki jako czynnika wpływającego na rozwój społeczno – gospodarczy województwa.

Cały priorytet opiera się na pięciu produktach, tj.:

- Produkt „turystyka uzdrowiskowa”

W myśl tego działania wspierane będą projekty dotyczące m.in. odbudowy i renowacji architektury zdrojowej, rewitalizacji parków (szczególnie zdrojowych) wraz z istniejącymi na ich terenie obiektami kubaturowymi (np. teatry, muszle koncertowe), odbudowy, budowy i rozbudowy oraz wyposażenia pijalni wód

- Produkt „turystyka kulturowa”

W ramach priorytetu wspierane będą zadania dotyczące m.in. dostosowania do potrzeb turystycznych obiektów dziedzictwa kulturowego wraz z ich udostępnieniem dla ruchu turystycznego, rozwoju infrastruktury, tj. np.: punkty widokowe, publiczne miejsca noclegowe zlokalizowane w otoczeniu szlaków tematycznych (np.: szlak cysterski, szlak zamków piastowskich, etc) oraz wspierane będą przedsięwzięcia promocyjne i kampanie informacyjne propagujące dolnośląskie

dziedzictwo kulturowe oraz imprezy, wydarzenia kulturalne i artystyczne o znaczeniu, co najmniej, regionalnym.

O środki finansowe będą mogli ubiegać się następujące podmioty:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- regionalne i lokalne organizacje turystyczne nie działające w celu osiągnięcia zysku,
- samorządowe instytucje kultury,
- publiczne szkoły wyższe,
- kościoły, związki wyznaniowe i ich jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną,
- podmioty, w których udział większościowy – ponad 50% akcji, udziałów itp. posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, porozumienia i stowarzyszenia,
- organizacje pozarządowe.

III. Programy Operacyjne Współpracy Transgranicznej.

IV. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 *Odnowa i rozwój wsi.*

Działanie: *Odnowa i rozwój wsi.*

Działanie będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich. W ramach programu dofinansowaniu podlegać będą m.in.

- remont, przebudowa i wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne lub sportowe, w tym obiektów zabytkowych,
- remont, przebudowa i wyposażenie obiektów służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, tradycji, sztuki lub kultury.

Wnioskodawcą może być gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościół lub związek wyznaniowy, organizacja pozarządowa.

- Informacje o zasadach i kryteriach dotyczących możliwości pozyskiwania środków finansowych na zadania związane z ochroną i opieką nad zabytkami zawarte są na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego [www.mkidn.gov.pl]. Tu dostępna do pobrania jest broszura: „Możliwości finansowania kultury z funduszy europejskich w latach 2007-2013.

VII.2. Ulgi podatkowe

Formą pomocy finansowej dla właścicieli obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków jest system ulg podatkowych:

- Na podstawie art. 4, ust. 1, pkt 9, lit. d ustawy o podatku od spadku i darowizn (Dz. U. Nr 16 z 1997 r., poz. 89) zwolnione od podatku jest nabycie spadku zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, jeżeli nabywca jest zaliczany do I lub II grupy spadkowej oraz gdy zabezpiecza je i konserwuje zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zwolnienie od podatku przysługuje też w przypadku nabycia spadku zabytków ruchomych i kolekcji wpisanych do rejestru zabytków.
- Na podstawie art. 7, ust. 1, pkt 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. Nr 9 z 2002 r., poz. 84) zwalnia się od podatku od nieruchomości: budynki i grunty wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

VIII. MONITORING *GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI* *MIASTA LEGNICY 2011-2015*

Zgodnie z zapisami ustawowymi Prezydent Miasta ma obowiązek sporządzania co dwa lata sprawozdań z realizacji *Gminnego programu opieki nad zabytkami*. Sprawozdanie to ma być przedstawiane Radzie Miasta.

Dla potrzeb dokonania oceny stopnia realizacji gminnych programów opieki nad zabytkami niezbędne jest prowadzenie monitoringu działań podejmowanych dla realizacji poszczególnych celów określonych w niniejszym *Programie*:

- Sprawozdanie z wykonania zadań przyjętych do realizacji w okresie czteroletnim obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy 2011-2015* - m.in. zadań wprowadzonych do WPI.
- Ocena efektywności działań na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz związanych z opieką nad zabytkami w uwzględnionych w niniejszym *Programie* działaniach ciągłych, wykraczających poza czteroletni okres obowiązywania niniejszego *Programu*.

Realizacja zadań inwestycyjnych uzależniona będzie w szczególności od przyjmowanych przez Radę Miasta uchwał budżetowych oraz uzyskanych środków zewnętrznych.

TABELA 1.

Miasto Legnica. Wykaz zabytków nieruchomych.

Rejestr zabytków województwa dolnośląskiego

L.p.	Obiekt zabytkowy	czas powstania	Numer i data decyzji o wpisie do rejestru zabytków	Numer działki - obręb- aktualny (wg decyzji o wpisie do rejestru zabytków)	Właściciel – zarządca	Uwagi o zakresie ochrony konserwatorskiej
1	Układ urbanistyczny – Stare Miasto		571/296 z dnia 19.05.1953 r.		Gmina Legnica	Wpisem do rejestru zabytków objęty został ośrodek historyczny miasta w granicach wyznaczonych ulicami: Pocztową, Piastowską, Komuny Paryskiej, Dziennikarską, Muzealną, południową stroną ul. Fryderyka Skarbka, Powstańców Śl. Aleją Orła obejmując tzw. Kozi Staw, do ul. Wrocławskiej i wschodnią stroną ulicy Parkowej do ul. Pocztowej.
2	Układ urbanistyczny - Dzielnica Tarninów	1872-1912 r.	573/636/L z dnia 27.08.1982 r.		Gmina Legnica	Przedmiotem wpisu jest zabudowa miejska w granicach ulic: Fryderyka Skarbka, Adama Mickiewicza, Władysława Grabskiego, Tadeusza Kościuszki, Macieja Rataja, Stanisława Wyspiańskiego, Poselskiej, Grunwaldzkiej, Złotoryjskiej, Hutników, Nowy Świat, Muzealnej. Decyzja wymaga weryfikacji w zakresie przebiegu granic oraz rozszerzenia obszaru objętego ochroną.
3	Zespół zamku piastowskiego: -kaplica zamkowa -palatium -skrzydło północne -wieża św. Piotra -wieża św. Jadwigi -budynek bramny -Brama Lubińska	Ok. 1220 r. Po 1177 r., 1230 r., 2 poł. XV w., ok. 1840 r., 1970-74 r. XIII w., XV w., 1560-1660 r., ok. 1840 r., 1970-74 r. 1230 r., 1416 r., 1965-73 r. 1230 r., 1416 r., 1840 r. 1533 r., 1878-79 r. XIII-XV w., 1840r.	585/74/6/L z dnia 29.03.1949 r.	188 191 192/1 192/2 193 (144/2, 144/3, 144/4, 144/5, 144/6) Obręb: Stare Miasto	Właściciel : 188 – Województwo Dolnośląskie Użytkownicy: Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych Wł:191, 192/1 – Gmina Legnica Zg: Zasób Nieruchomości Wł: 192/2 Gmina Legnica Zarządca: Zespół Szkół nr 3, Wł: 193 Gmina Legnica Zg: Muzeum Miedzi,	Decyzja wymaga doprecyzowania zakresu wpisu.

4	Park zamkowy	XVIII-XIX w.;	586/477/L z dnia 22.09.1976 r.	187 186 196 197 Droga: 194,195 Obręb: Stare Miasto	Właściciel : 187 – Województwo Dolnośląskie Użytkownicy: Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych Właściciel : 186 – Skarb Państwa Wł: Prezydent Miasta Właściciel : 196 – Gmina Legnica Zg: ZDM Właściciel : 197 – Gmina Legnica zg: Zasób Nieruchomości Właściciel : 194, 195 – Gmina Legnica Zg: ZDM	Granice parku wyznaczone są ulicami: Piastowską, Nową, Marii Skłodowskiej- Curie.
5	Mury miejskie w Legnicy	XIIIV-XV w. -wieża Bramy Głogowskiej 1 poł. XV w., 1861 r., 1965 r., 1976 r. - wieża Bramy Chojnowskiej 1 poł. XV w., po 1917 r., 1965 r.	578/1226/194/L z dnia 19.12.1964 r.	Obręb: Stare Miasto 157 459	Właściciel: Skarb Państwa Zg: ZDM Właściciel: Gmina Legnica Zg: Zasób Nieruchomości	Decyzja wymaga doprecyzowania zakresu wpisu.
6	Ratusz, obecnie Teatr im. H. Modrzejewskiej, Rynek 39	1737-41 r., 1930 r., 1960-61 r., 1966-67 r.	588/52/1/L z dnia 29.03.1949 r.	518 obręb: Stare Miasto	Właściciel: Gmina Legnica Użytk. wiecz.: Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy	
7	Nowy Ratusz, obecnie Urząd Miasta Legnicy pl. Słowiański 8	1902-05 r.	589/543/L z dnia 14.04.1981 r.	379 obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica Zg: Zasób Nieruchomości	
8	Katedra św. Piotra i Pawła pl. Katedralny.	1208 r., 1329-48 r., 3 ów. XIV w., 1378-90 r., 1892-94 r., 1961- 62 r., 1978 r.	574/54/2/L z dnia 25.11.1949 r.	519 obręb: Stare Miasto	Wł: Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Legnicy	
9	Plebania Katedry św. Piotra i Pawła pl. Katedralny 6	XVII w., l. 70. XX w.	575/607/L z dnia 14.04.1981 r.	318 Obręb: Stare Miasto	Wł: Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Piotra i Pawła w Legnicy	

10	Szkoła parafialna przy kościele św. Piotra i Pawła, ul. Św. Piotra i Pawła 4	pierwotna 1308 r., 1548 r., 1581 r., 1866-69 r., 1969-70 r.	597/743 z dnia 20.09.1960 r.	375/2 372 375/1 378 Obręb: Stare Miasto	Wł: 375/2, Gmina Legnica Zg: Zasób Nieruch. Wł: 372 - Gmina Legnica Zarządca: Straży Miejska w Legnicy Wł: 375/1 Skarb Państwa Zarządca: Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej Wł: 378 Skarb Państwa Zarządca: Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej	
11	Kościół Ewangelicko – Augsburski Najświętszej Marii Panny, pl. Mariacki	1192 r., przed 1386 r., 1417-38 r., ok. 1450- 68 r., 1484 r., ok. 1487 r., 1813 r., 1824-28 r., 1905-08 r., 1972-74 r.	579/744/123/L z dnia 21.09.1960 r.	289 Obręb: Stare Miasto	Wł: Parafia Ewangelicko – Augsburska w Legnicy	
12	Kościół klasztorny Jezuitów, obecnie kościół parafialny św. Jana Chrzcziciela, ul. Partyzantów 25	1294-1341 r., 1714- 27 r., 1801-04 r., 1896 r., 1912 r., 1949-50 r., 1954-55 r., 1977 r.	575/745/124/L z dnia 23.09.1960 r.	439 Obręb: Stare Miasto	Wł: Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Jana Chrzcziciela w Legnicy	
13	Mauzoleum Piastów w kościele św. Jana Chrzcziciela. ul. Partyzantów 25	1677-79 r., XIX w., 1901 r., 1955 r., 1960-63 r.	578/60/4/L z dnia 29.03.1949 r.	439 Obręb: Stare Miasto	Wł: Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Jana Chrzcziciela w Legnicy	
14	Kolegium Jezuitów, obecnie seminarium duchowne o.o. franciszkanów, ul. Partyzantów 25	1700-07 r., 1967-75 r.	577/67/5/L z dnia 25.11.1949 r.	439 Obręb: Stare Miasto	Wł: Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Jana Chrzcziciela w Legnicy	
15	Kościół parafialny św. Jacka, d. Kaiser Friedrich-Gedachtnis- Kirche ul. Nadbrzeżna.	1905-08 r., 1966 r.	581/798/L z dnia 13.12.1987 r.	161/1 Obręb: Kartuzy	Wł: Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Jacka w Legnicy	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 161/1
16	Kościół parafialny św. Trójcy, ul. Rzemieślnicza.	1900-05 r	580/797/L z dnia 28.12.1987 r.	437 Obręb: Kartuzy	Wł: Parafia Rzymsko – Katolicka p.w. św. Trójcy w Legnicy	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 437
17	Kościół apostołsko-katolicki, obecnie zbór zielonoświątkowców „Anastasis” ul. H. Pobożnego 7	1863 r., 1870 r.	582/799/L z dnia 28.12.1987 r.	121 (104) Obręb: Stare Miasto	Wł: Kościół Zielonoświątkowy Zbór „Anastasis” w Legnicy	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 104

18	Kościół klasztorny ss. Benedyktynek p.w. św. Maurycego, obecnie sala gimnastyczna i aula I Liceum Ogólnokształcącego, Pl. Klasztorny 7	1701-1703 r., 1886 r., 1909 r.	584/746/125/L z dnia 24.09.1960 r.	63/2 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica Zarządca: I Liceum Ogólnokształcące w Legnicy	
19	Klasztor bernardyński ze szkołą łacińską dla katolików, Pl. Franciszkański 1	1707-16 r., XIX w., remont po 1990 r.	599/951/L z dnia 22.10.1990r.	1005 Obręb: Fabryczna	Własność prywatna	
20	Pałac opatów lubiąskich, obecnie siedziba Muzeum Miedzi, ul. Partyzantów 3	1717-30 r., 1963-68 r., 1984 r.	596/652 z dnia 03.03.1960 r.	452 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica: zarządca: Legnickie Centrum Kultury.	
21	Cmentarz Żydowski, Ul. Wrocławska 108	1837 r.	600/754/L z dnia 28.12.1987r.	484/3 (484) Obręb: Kartuzy	Wł: Gmina Legnica Zg: Zasób Nieruchomości	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 484
22	Kostnica z salą modlitewną na cmentarzu żydowskim, ul. Wrocławska 106	1877 r.	601/997/L z dnia 14.11.1991 r.	484/3 (484) Obręb: Kartuzy	Wł: Gmina Legnica Zg: Zasób Nieruchomości	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 484
23	Akademia Rycerska, obecnie Muzeum Miedzi, Legnickie Centrum Kultury, Urząd Miasta Legnicy – Urząd Stanu Cywilnego, Szkoła Muzyczna Ul. Chojnowska 1-3.	1709 r., 1728-1802 r., 1902-03 r.	595/1015 z dnia 10.01.1964 r.	452 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica: zarządca: Legnickie Centrum Kultury.	
24	Założenie dworskie Czerniewice: -dwór -oficyna mieszkalno-gospodarcza -oficyna mieszkalna -budynek gospodarczy -park, ul. Myśliwska 8/9.	2 poł. XIX w., 1877 r.	602/950 z dnia 24.05.1991 r.	31/4 (31) Obręb: Smokowice	Własność prywatna	Zespół wpisany do rejestru zabytków w granicach działki 31. Decyzja wymaga doprecyzowania: obiekty podlegające ochronie wymienione zostały jedynie w uzasadnieniu decyzji.
25	Zespół folwarczny Ludwikowo: -dwór -oficyna mieszkalno-gospodarcza -obora -spichlerz z bramą przejazdową -stodoła -stajnia -park z aleją , ul. Jaworzyńska 199	1889 r., 1986 r. 1792 r., 1881 r., 1913 r. 1 poł. XIX w., XX w. ok. 1880 r. 1 poł. XIX w., 1 poł. XIX w. 4 ćw. XIX w.	634/995/L z dnia 14.11.1991 r.	34/26 (34) Obręb Ludwikowo	Wł: "R-KPack" Sp. z o.o. z siedzibą w LEGNICY	Zespół wpisany do rejestru zabytków w granicach działki 34. Decyzja wymaga doprecyzowania: obiekty podlegające ochronie wymienione zostały jedynie w uzasadnieniu decyzji.
26	Teatr Dramatyczny, obecnie Teatr im. H. Modrzejewskiej, Rynek	1842 r., l. 70. XIX w., 1924 r.	590/963 z dnia 17.06.1991 r.	508 (358) Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica użytkowanie wieczyste: Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 358
27	Kamienica z salą widowiskową, ul. Nowy Świat 19	4 ćw. XIX w., l. 30. XX w.	591/982/L z dnia 26.04.1993 r.	401 (76) Obręb: Tarninów	Wł: Gmina Legnica użytkowanie wieczyste: Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 76

28	Budynek loży masonskiej, ul. Piastowska 22	1892-1894 r., 1970/71 r., 1986 r., 1994 r.	593/1029/L z dnia 23.12.1994 r.	752/2 (249/1) Obręb: Fabryczna	Wł: Gmina Legnica użytkowanie wieczyste:: Legnicka Biblioteka Publiczna, w Legnicy	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 249/1
29	Budynek Banku Ziemiańskiego Księstwa Legnicko – Wołowskiego, ul. Powstańców Śląskich 13	1877 r., 1905-06 r.	A/3064/948 z dnia 24.05.1991 r.	392 (272) Obręb: Stare Miasto	własność prywatna	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 272
30	Budynek użyteczności publicznej, bank spółki Selle-Matheus, obecnie siedziba Banku Spółdzielczego i BGŻ ul. Wjazdowa 2	1884-1886 r., 1990-91 r.	594/1061 z dnia 12.05.1997 r.	602 Obręb: Stare Miasto	Wł: Skarb Państwa współużytkownicy wieczysti: Bank Spółdzielczy, Bank Gospodarki Żywnościowej S.A z siedzibą w Warszawie	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 602
31	Aula Królewskiego Ewangelickiego seminarium Nauczycielskiego, obecnie ZSZ nr 3 oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego, ul. Lotnicza 26	1912 r., 1992 r.	657/1051/L z dnia 27.12.1995 r.	224/1 Obręb: Tarninów	Wł: Gmina Legnica zarządca: Centrum Kształcenia Ustawicznego w Legnicy	
32	Zespół szpitala miejskiego, obecnie Ośrodek Psychiatrycznej i Odwykowej Opieki Zdrowotnej, filia Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Złotorii: - gmach główny - budynek gospodarczy z mieszkaniem inspektora szpitala - kotłownia - budynek szpitalny dla umysłowo chorych, obecnie Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień - Oddział chorób zakaźnych, obecnie biura Ośrodka i sala rehabilitacyjna - willa dyrektora, obecnie Poradnia Zdrowia Psychicznego	1865, 1868-1869, 1931-1935 1899-1901 1899-1901 1899, 1901 1899-1901 1899-1901	49/A/1-6 z dnia 17.05.2001 r.	994/1 AM 5	Wł: Skarb Państwa zarządca: Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Złotorii, Złotorija, ul. Szpitalna 9	Zespół wpisany do rejestru zabytków wraz z gruntem w granicach obrysu murów obwodowych budynków.
33	Komendantura garnizonu Wehrmachtu, obecnie siedziba ZUS	1936-1937	60/A/01 z dnia 25.09.2001 r.	26/179 Obręb: Glinki		obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach murów obwodowych
34	Budynek aresztu policyjnego w Legnicy ul. Daszyńskiego 18 Wraz z murem dziedzińca wiziennego	1929-1930	A/1080 z dnia 15.09.2008 r. A/1456 z dnia 18.01.2011 r.	217 Obręb: Kartuzy	Własność prywatna	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach murów obwodowych

35	Zespół Dworca Głównego PKP w Legnicy: -budynek dworcowy z halą peronową -budynek ekspedycji kolejowej -budynek Poczty, ul. Kolejowa 2 -wieża ciśnień, ul. Kobylińska	1900-1929 r.	635/801/L z dnia 28.12.1987 r.	201 Obręb: Piątnica	Wł: Skarb Państwa użytkownik wieczysty: PKP Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 201
36	Dworzec Kolei Dolnośląskiej, ul. Dworcowa 3	1844 r.	637/803/L z dnia 28.12.1987 r.	201 Obręb: Piątnica	Wł: Skarb Państwa Użyt. wieczysty: PKP Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 201
37	Dworzec kolejowy Legnicy Północnej (Kobyliński), ul. Ścinawska	1898 r.	636/802/L z dnia 28.12.1987 r.	201 Obręb: Piątnica	Wł: Skarb Państwa Użyt. wieczysty: PKP Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 201
38	Zespół budynków Legnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji: -budynek uzdatniania wody -budynek maszynowni i kotłowni wraz z urządzeniami, ul. Filtrowa 1	1895 r., 1925 r.	638/289/L z dnia 30.05.1975 r.	80 Obręb: Przybków	własność prywatna	
39	Park miejski w Legnicy	Około 1810 r.	A/1712 z dnia 30.03.2010 r.		Gmina Legnica	Granice wyznaczają następujące ulice i działki: od pn. ul. Zielona do Alei Orła Białego, następnie wzdłuż Alei Orła Białego do ul. Wrocławskiej; od wsch. ul. Jordana, ul. Hetmańska, wzdłuż wsch. Granicy dz. nr 740/1 do ul. Białej, następnie wzdłuż Al. Zygmunta Krasińskiego, wzdłuż wsch. granicy dz. nr 333, przechodzi przez Młynówkę; od Zach. Wzdłuż ul. Sempołowskiej, ul. Mickiewicza do ul. Białej, wsch. granicę działki nr 322 do ul. Wł. Reymonta, wsch. granicę działki nr 188/4, ul. Korfantego o ul. Powstańców Śl. I wzdłuż ul. Powstańców Śl., dalej wzdłuż Zach. Granicy działki 387/3 i wzdłuż ul. Witelona
40	Budynek mieszkalny, ul. W. Andersa 8	1898 r.	639/1038/L z dnia 20.09.1995 r.	729 (341) Obręb: Tarninów	Własność prywatna	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 341
41	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą, ul. Chojnowska 46 a	1870 r., 1929 r.	640/976/L z dnia 25.09.1992 r.	1232 (433/2, 435/2) Obręb: Fabryczna	Wł: Gmina Legnica współużytkownik wieczysty: prywatny zg: ZGM	Obiekty wpisane do rejestru zabytków w obrębie działek 433/2 i 435/2
42	Willa z ogrodem, ul. Grabskiego 23.	ok. 1910-1920 r.	641/1015/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/1394/95 z dnia 20.04.1995 r.	634/114 Obręb: Tarninów	Własność prywatna.	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/114

43	Willa z ogrodem, ul. Grabskiego 32/34.	k. lat 20. XX w.	642/1010/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/656/95 z dnia 20.04.1995 r. (dla nru 32) oraz WKZ-5340/655/95 z dnia 20.04.1995 r. (dla nru 34)	26/75, 26/74 – Obręb: Glinki	Własność prywatna.	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 26/75 oraz 26/74
44	Willa z ogrodem, ul. Grunwaldzka 38	po 1910 r.	643/1007/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/662/95 z dnia 20.04.1995 r.	634/87 Obręb: Tarninów	Wł: Gmina Legnica współużytkownik wieczysty: prywatny	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/87
45	Willa z ogrodem , ul. Grunwaldzka 40	ok. 1915 r.	644/1004/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/666/95 z dnia 20.04.1995 r.	634/86 Obręb: Tarninów	Własność prywatna	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/86
46	Willa z ogrodem, obecnie Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Legnickiej ul. Grunwaldzka 50	ok. 1920 r.	645/1005/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/661/95 z dnia 20.04.1995 r.	634/33 Obręb: Tarninów.	Wł:: Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Legnickiej z siedzibą w Legnicy	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/33
47	Willa z ogrodem, ul. św. Maksymiliana Kolbe 3 i 3a	ok. 1910 r.	646/1009/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/999/95 z dnia 20.04.1995 r. (dla nru 3) oraz WKZ-5340/998/95 z dnia 20.04.1995 r. (dla nru 3a)	634/83, 634/82 Obręb: Tarninów	Wł: Gmina Legnica współużytkowanie wieczyste prywatne	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/83 oraz 634/82
48	Willa z ogrodem, ul. św. Maksymiliana Kolbe 7	ok. 1910 r.	6471014/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/657/95 z dnia 20.04.1995 r	634/70 – Obręb: Tarninów	Własność prywatna	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/70
49	Willa z ogrodem, ul. św. Maksymiliana Kolbe 10/12	ok. 1910 r.	648/991/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/845/95 z dnia 20.04.1995 r. (dla nru 10) oraz WKZ-5340/846/95 z dnia 20.04.1995 r. (dla nru 12)	634/74, 634/73 Obręb: Tarninów	wł: Gmina Legnica użytkownik wieczysty: prywatny	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/74 oraz 634/73
50	Willa z ogrodem, ul. św. Maksymiliana Kolbe 14	ok. 1915 r.	649/1006/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/659/95 z dnia 20.04.1995 r	634/14 (634/50) Obręb: Tarninów	wł: Skarb Państwa użytkownik wieczysty: Wyższa Szkoła Techniczna w Legnicy	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/50 Decyzja wymaga zmiany polegającej na aktualizacji danych adresowych wraz z oznaczeniem ewidencji gruntów.
51	Willa z ogrodem, ul. św. Maksymiliana Kolbe 16.	ok. 1910 r.	650/1012/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/658/95 z dnia 20.04.1995 r.	634/48 Obręb: Tarninów w	Własność prywatna	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/48
52	Willa z ogrodem, ul. św. Maksymiliana Kolbe 18	ok. 1910 r.	651/989/L z dnia 29.12.1993 r.	634/50 Obręb: Tarninów	Własność prywatna	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/50 Decyzja wymaga zmiany polegającej na aktualizacji danych adresowych

53	Willa z ogrodem, ul. Konopnickiej 2	1914-16 r.	652/993/L z dnia 29.12.1993 r.	634/13 Obręb: Tarninów	wł: Skarb Państwa użytkownik wieczysty: Wyższa Szkoła Techniczna w Legnicy	Decyzja wymaga doprecyzowania w zakresie określenia granic wpisu otoczenia.
54	Willa z ogrodem, ul. Kościuszki 31/33	1901-05 r.	653/1022/L z dnia 04.05.1994 r.	899, 898 (448/449) Obręb: Tarninów	Współwłasność prywatna.	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 448/449
55	Willa z ogrodem, obecnie hotel „Pałacyk” ul. Kościuszki 37	1906 r.	654/1016/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/1395/95 z dnia 20.04.1995 r	634/118 – Obręb: Tarninów	Własność prywatna.	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/118
56	Willa z ogrodem, ul. Kościuszki 41	ok. 1915 r.	655/1008/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/663/95 z dnia 20.04.1995 r	634/88 Obręb: Tarninów	Wł: "Net Serwis Nieruchomości" spółka z o. o. z siedzibą w Chorzowie	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/88
57	Willa z ogrodem, ul. Kościuszki 43	ok. 1915 r.	656/992/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/664/95 z dnia 20.04.1995 r	634/90 Obręb: Tarninów	Własność prywatna.	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/90
58	Willa, ul. Łukaszyńskiego 3	1898 r.	658/1019/L z dnia 13.04.1994 r.	194 (210/1,7) Obręb: Ochota	Wł: Gmina Legnica administrator: Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 210/1,7
59	Kamienica mieszczańska (dom Hansa Scholza), obecnie Ośrodek Sportu i Rekreacji w Legnicy, ul. Najświętszej Marii Panny 7	Pocz. XIV w., 1599 r., 1610 r., XIX/XX w.	659/1962 z dnia 15.04.1971 r.	244 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica zarządca: OsiR	
60	Kamienica, ul. Panieńska 23/24		167 z dnia 25.03. 1950 r.			Obiekt nie istnieje
61	Kamienica, ul. Panieńska 48		168 z dnia 25.03.1950 r.			Obiekt nie istnieje
62	Kamienica, ul. Panieńska 49		169 z dnia 25.03.1950 r.			Obiekt nie istnieje
63	Willa z ogrodem, obecnie hotel i restauracja „Rezydencja”, ul. S. Okrzei 14	1925-26 r.	A/3073/990/L z dnia 21.10.1993 r. oraz WKZ-5340/1655/96 z dnia 03.09.1996 r.	634/51 Obręb: Tarninów	Własność prywatna	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/51
64	Willa z ogrodem, ul. S. Okrzei 16	ok. 1910 r.	A/3068/978/L z dnia 29.12.1993r.	634/9 Obręb: Tarninów	Wł: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	decyzja wymaga zmiany polegającej na uaktualnieniu danych adresowych wraz z oznaczeniem ewidencji gruntów. Jest: ul. Okrzei 37, dawniej Holteistrasse 8c; powinno być: S. Okrzei 16.

65	Willa z ogrodem, ul. S. Okrzei 17 i 19	ok. 1910 r.	A/3078/1011/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ- 5340/996/95 z dn. 20.04.1995 r. (dla adresu ul. S. Okrzei 17) oraz WKZ-5340/997/95 z dn. 20.04.1995 r. (dla adresu ul. S. Okrzei 19)	634/79, 634/80 Obręb: Tarninów	Wł: "Net Serwis Nieruchomości" spółka z o. o. z siedzibą w Chorzowie Wł: Gmina Legnica Współużytkownik prywatny	
66	Willa z ogrodem, ul. S. Okrzei 29	ok. 1910 r.	A/3077/1013/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/665/95 z dn. 20.04.1995 r.	634/89 Obręb: Tarninów	Własność prywatna	
67	Kamienica mieszczańska, ul. Partyzantów 22	XV w., 2 poł. XVI w., XIX/XX w., l. 70. XX w.	A/3085/1228 z dnia 19.12.1964 r.	441 Obręb: Stare Miasto	Wł: Skarb Państwa: zarząd: Rejonowy Zarząd Infrastruktury Wrocław	
68	Kamienica mieszczańska, ul. Piekarska 7	l poł. XVIII w., l. 80. XX w.	A/3082/586/L z dnia 14.04.1981 r.	532 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica administrator: ZGM użytk.: Przychodnia	
69	Willa z otoczeniem, ul. Poselska 24	1924-25 r.	A/3074/994/L z dnia 29.12.1993 r. oraz WKZ-5340/660/95 z dn. 20.04.1995 r.	634/38 Obręb: Tarninów	Wł: Caritas Diecezji Legnickiej	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/38
70	Willa, ul. Rataja 16	ok. 1903-1905 r.	A/3076/1017/L z dnia 20.08.1994 r.	825 (473) Obręb: Tarninów	własność prywatna	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 473
71	Willa, ul. Rataja 24	Ok. 1905 r.	A/3072/984/L z dnia 08.05.1993 r.	903 (444) Obręb: Tarninów	Wł: Gmina Legnica Wł:: Młodzieżowe Centrum Kultury	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 444
72	Kamienica mieszczańska, ul. Rycerska 2	Ok. 1725 r.	A/3075/996/L z dnia 28.10.1991 r.	264 (185) Obręb: Stare Miasto	Wł: Skarb Państwa: użytkownik wieczysty EnerfiaPro Koncern Energetyczny S.A. z siedzibą we Wrocławiu	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 185
73	Kamienica mieszczańska, Rynek 9	Ok.1905 r.	A/3079/1055/L z dnia 19.04.1996 r.	497 Obręb: Stare Miasto	Wł: Skarb Państwa: Cech Rzemiosł Różnych z siedzibą w Legnicy	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 497
74	Kamienica mieszczańska, Rynek 23	XVI w., k. XIX w.	A/3087/171 z dnia 25.03.1950 r.	517 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica adm. ZGM	
75	Kamienica mieszczańska, dawny kram śledziowy, Rynek 24	ok. poł. XVI w., XVIII w., XIX/XX w., 1961-62 r.	A/3088/170 z dnia 25.03.1950 r. oraz A/3084/610 z dnia 28.08.1959	516 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica adm. ZGM	
76	Kamienica mieszczańska, dawny kram śledziowy, Rynek 25	ok. poł. XVI w., XVIII w., XIX/XX w., 1961-62 r.	A/3089/165 z dnia 25.03.1950 r. oraz A/3084/610 z dnia 28.08.1959	515 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica adm. ZGM	
77	Kamienica mieszczańska, dawny kram śledziowy, Rynek 26	ok. poł. XVI w., XVIII w., XIX w. 1930r., 1961-62 r.	A/3090/164 z dnia 25.03.1950 r. oraz A/3084/610 z dnia 28.08.1959	514 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica adm. ZGM	

78	Kamienica mieszcząca, dawny kram śledziowy, Rynek 27	ok. poł. XVI w., XVIII w., XIX w., 1930 r., 1961-62 r.	A/3092/163 z dnia 25.03.1950 r. oraz A/3084/610 z dnia 28.08.1959	513 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica adm. ZGM	
79	Kamienica mieszcząca, dawny kram śledziowy, Rynek 28	ok. poł. XVI w., pocz. XIX w., 1961-62 r.	A/3091/162 z dnia 25.03.1950 r. oraz A/3084/610 z dnia 28.08.1959	512 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica adm. ZGM	
80	Kamienica mieszcząca, dawny kram śledziowy, Rynek 29	ok. poł. XVI w., pocz. XIX w., 1961-62 r.	A/3093/161 z dnia 25.03.1950 r. oraz A/3084/610 z dnia 28.08.1959	511 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica adm. ZGM	
81	Kamienica mieszcząca, dawny kram śledziowy, Rynek 30	ok. poł. XVI w., pocz. XIX w., 1961-62 r.	A/3094/160 z dnia 25.03.1950 r. oraz A/3084/610 z dnia 28.08.1959	510 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica adm. ZGM	
82	Kamienica mieszcząca, dawny kram śledziowy, Rynek 31	ok. poł. XVI w., pocz. XIX w., 1961-62 r.	A/3095/159 z dnia 25.03.1950 r. oraz A/3084/610 z dnia 28.08.1959	509 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica adm. ZGM	
83	Kamienica mieszcząca, Rynek 36 Północny portal wejściowy bud. Mieszk. Rynek 36	XVI w., k. XIX w., 1967-1969 rozbiora obiektu, 1969-1970 odbudowa i konserwacja portalu	A/3086/1230 z dnia 19.12.1964 r. DOZ-OAiK-6700/720/08-[ML/235/08/11] z 05.04.11r.	500 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica współużytkownik wieczysty prywatny adm. ZGM	w decyzji: Rynek 44 Obiekt nie istnieje. obiekt skreślono z rejestru zabytków pozostawiono tylko portal
84	Kamienica mieszcząca "Pod przepiórczym koszem", Rynek 38	Ok. poł. XVI w., 1909 r., 1970-71 r.	A/3511/166 z dnia 25.03.1950 r. oraz odpis decyzji 444 (przenumerowano 51/L WKZ Legnica)	501 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica współużytkownik wieczysty prywatny adm. ZGM	
85	Kamienica, ul. Tatarska 9	1911-13 r.	A/3080/1054/L z dnia 06.03.1996 r.	155/2 Obręb: Stare Miasto	Wł: Gmina Legnica współużytkownik wieczysty prywatny	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 155/2
86	Willa, obecnie Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej ul. Witelona 2	Ok. 1870 r., remont 1989-90 r.	A/3066/949/L z dnia 24.05.1991 r.	375/1 (588) Obręb: Stare Miasto	Wł: Skarb Państwa zarządca trwały: Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 588
87	Willa, obecnie Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Legnickiej ul. Witelona 3	1870 r., remont po 1990 r.	A/3065/941/L z dnia 13.03.1990 r.	368 (227/3) Obręb: Stare Miasto	Wł: Skarb Państwa użytkowanie wieczyste: Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Legnicy	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 227/3
88	Kamienica, ul. Wojska Polskiego 2	Ok. 1905 r.	A/3081/1053/L z dnia 19.02.1996 r.	532/1 (532) Obręb: Tarninów	Wł: Gmina Legnica Współużytkowanie wieczyste prywatne	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 532
89	Kamienica, obecnie siedziba ZUS, ul. Wojska Polskiego nr 5	Ok. 1905 r.	A/3067/964 z dnia 05.07.1991 r.	535/1 (287) Obręb: Tarninów	Wł: ZUS	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 287
90	Kamienica mieszcząca, obecnie siedziba legnickiej Delegatury WUOZ we Wrocławiu, ul. Zamkowa 2.	XVII w., ok. poł. XVIII w., k. XIX w., 1973-82 r.	A/3083/587/L z dnia 14.04.1981 r.	32 Obręb: Stare Miasto	Wł: Skarb Państwa: Zarządca: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu	

91	Willa, ul. Złotoryjska 87	1887	A/3069/983/L z dnia 08.05. 1993 r.	992 (562/1) Obręb: Tarninów	wł: Dom Technika NOT Sp. z o.o. w Legnicy	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki 562/1
92	Willa, ul. Złotoryjska 89	1872-1888 r.	A/3071/985/L z dnia 07.06 1993 r.	991 (561) Obręb: Tarninów	wł: Gmina Legnica zg: Zasób Nieruchomości	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki 561
93	Willa. Ul. Złotoryjska 91	lata 70. XIX w.	A/3070/986/L z dnia 07.06.1993 r.	987 (564/1) Obręb: Stare Miasto	wł: Skarb Państwa współużytkownik wieczysty prywatny	obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki 564/1
94	Budynki zespołu dawnej gazowni, przy ul. Ścinawskiej	1887 r.	A/4961/1-2 z dnia 2.03.2011 r.	209/2 213/3	Wł. prywatna	

TABELA 2

Miasto Legnica. Wykaz zabytków ruchomych
Rejestr zabytków województwa dolnośląskiego

L.p.	Obiekt zabytkowy	adres	Numer i data decyzji o wpisie do rejestru zabytków
1	Zabytki ruchome znajdujące się w kościele katedralnym p.w. Św. Piotra i Pawła	Pl. Katedralny	1057/381/1-122 z dnia 01.12.1977 r.
2	Prospekt organowy oraz instrument znajdujące się w kościele katedralnym p.w. Św. Piotra i Pawła	Pl. Katedralny	1131/B/05 z dnia 14.01.2005 r.
3	Zabytki ruchome stanowiące wyposażenie kościoła parafialnego p.w. Św. Jana Chrzciciela	ul. Partyzantów	663/384/50 z dnia 05.12.1977 r.
4	Mauzoleum Piastów znajdujące się w kościele parafialnym p.w. Św. Jana Chrzciciela	ul. Partyzantów	664/385/1-11 z dnia 05.12.1977 r.
5	5 sarkofagów znajdujących się w Mauzoleum Piastów przy kościele parafialnym p.w. Św. Jana Chrzciciela	ul. Partyzantów	662/89/B/1-5 z dnia 11.08.1986 r.
6	Wyposażenie kościoła ewangelicko-augsburskiego p.w. NMP w Legnicy	ul. NMP	666/425/L/81/1-120 z dnia 31.12.1981 r.
7	Malowidła ściennie i sklepienie w kościele parafialnym p.w. Św. Jacka	ul. Nadbrzeżna 2	223/B/02 z dnia 18.12.2002 r.
8	Wystrój kamienicy mieszczańskiej	ul. Partyzantów 23	665/424/L/81/1-4 z dnia 04.12.1981 r.
9	Malowany fryz podstropowy, polichromia ścianki działowej, malowidło wnęki i kolumna w kamienicy mieszczańskiej	ul. Zamkowa 2	108/B/02/1-3 z dnia 02.08.2002 r.
10	Postument z rzeźbą św. Franciszka Ksawerego	ul. Wrocławska, przyczółek mostowy	1157/B/05 z dnia 21.04.2005 r.
11	T. Ajdukiewicz, <i>Studium męskiej głowy</i> Obraz, olej, płótno	ul. Złotoryjska 3	782/1/69 z dnia 02.12.1969 r.
12	Portal zamku	188	1287/604 z dnia 28.08.1959 r.
13	Studnia Neptuna	Rynek	1277/172 z dnia 25.03.1950 r.
14	Studnia Syreny	Rynek	1278/173 z dnia 25.03.1950 r.
15	Pomnik upamiętniający bohaterów poległych w latach 1870-1871 wraz z postumentem znajdujący się w południowo- wschodniej części Koziego Strawu	Al. Orła Białego	B/1505 z dnia 01.09.2006 r.
16	Pomnik Samuela Beniamina Ruffera	Ul. Widokowa w Lasku Złotoryjskim	B/1504 z dnia 01.09.2006 r.
17	Późnogotyckie malowidła przedstawieniami bohaterów wkomponowane w bogatą dekorację roślinną w tzw. Zielonej komnacie	W wieży św. Jadwigi w południowo-zachodniej części Zamku Piastowskiego	B/1895 z dnia 21.01.2008 r.

TABELA 3

Miasto Legnica. Wykaz zabytków archeologicznych
Rejestr zabytków województwa dolnośląskiego

Miejscowość	Numer stanowiska/ obszar AZP	Funkcja	Kultura	Chronologia	Rejestr/Uwagi
Legnica – Piekary Wielkie	103/4/77-21	Osada (stanowisko C)		Wczesne średniowiecze	724/Arch/74 z 4.03.1974 Przenumerowano: 112/85 724/Arch/74 Wr Zapis administracyjny w decyzji (Piekary Wielkie) niezgodny ze stanem faktycznym. Numery działek geodezyjnych w decyzji (dz. geod. nr 503) nie są aktualne (dz. geod. nr 18/25, 19/16, 1806, 1814/7, 1813, 1814/6, 1814/5, 1805, 4/10, 16/10, 1812, 1815, 27/18, 27/56, 27/37, 31/22 (stan na 04.2010) Wg AZP 1. osada kultury łużyckiej 2. osada, pradziej 3. osada, wczesne średniowiecze 4. osada, późne średniowiecze
Legnica – Piekary Wielkie	104/5/77-21	Osada (stanowisko B)		Wielokulturowa	802/Arch/75 z 7.05.1975 Przenumerowano: 139/85 802/Arch/75 Wr Zapis administracyjny w decyzji (Piekary Wielkie) niezgodny ze stanem faktycznym. Numery działek geodezyjnych w decyzji (dz. geod. nr 402/1, 404, 405) nie są aktualne (dz. geod. nr 1351, 1350, 1352, 1229/1, 1329/2, 1330, 1327 (stan na 09.2010) Wg AZP 1. osada? kultury łużyckiej 2. osada, pradziej 3. osada średniowiecze
Legnica – Piekary Wielkie	105/6/77-21	Osada (stanowisko A)	Kultura łużycka		801/Arch/75 z 30.04.1975 Przenumerowano: 138/85 801/Arch/75 Wr Zapis administracyjny w decyzji (Piekary Wielkie) niezgodny ze stanem faktycznym. Numery działek geodezyjnych w decyzji (dz. geod. nr 384/2, 384/3, 384/5, 384/6, 383) nie są aktualne (dz. geod. nr 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369/1 (stan na 09.2010) Wg AZP 1. osada kultury łużyckiej 2. punkt osadniczy, pradziej
Legnica – Piekary Stare	109/20/77- 21	Osada (nr 1)	Kultura łużycka		800/Arch/75 z 30.04.1975 Przenumerowano: 137/85 800/Arch/75 Wr Zapis administracyjny w decyzji (Piekary Stare) niezgodny ze stanem faktycznym. Numery działek geodezyjnych w decyzji (dz. geod. nr 120, 122) nie są aktualne (dz. geod. nr 113, 114, 115 (stan na 04.2010) Wg AZP 3. osada kultury łużyckiej 4. ślad osadnictwa, późne średniowiecze
Legnica – Piekary Stare	108/19/77- 21	Osada (nr 2)		Wielokulturowa	803/Arch/75 z 7.05.1975 Przenumerowano: 140/85 803/Arch/75 Wr

					<p>Zapis administracyjny w decyzji (Piekary Stare) niezgodny ze stanem faktycznym.</p> <p>Numery działek geodezyjnych w decyzji (dz. geod. nr 126, 127, 131, 131/1, 131/2) nie są aktualne (dz. geod. nr 11/4, 110/2, 122 (stan na 04.2010))</p> <p>Wg AZP</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. osada kultury łużyckiej 2. osada, pradzieje 3. ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze (VIII-X wiek) 4. ślad osadnictwa, późne średniowiecze
Legnica - Piątnica	101/1/77-21	Stanowisko A (w uzasadnieniu decyzji: osada)		Wczesne średniowiecze	<p><i>718/Arch/74 z 21.02.1974</i> Przenumerowano: <i>107/85</i> <i>718/Arch/74 Wr</i></p> <p>Zapis administracyjny w decyzji (Piekary Stare) niezgodny ze stanem faktycznym.</p> <p>Numery działek geodezyjnych w decyzji (dz. geod. nr 117/4, 6) nie są aktualne (dz. geod. nr 91/3 (stan na 04.2010))</p> <p>Wg AZP</p> <p>Nie potwierdzono istnienia stanowiska.</p>
Legnica - Przybków	76/17/78-20	Cmentarzysko	Kultura łużycka		<p><i>422/Arch z 12.08.1969</i> Przenumerowano: <i>77/85</i> <i>422/Arch/69 Wr</i></p> <p>Zapis administracyjny w decyzji (Przybków) niezgodny ze stanem faktycznym.</p> <p>Numery działek geodezyjnych w decyzji (brak danych w decyzji) nie są aktualne (dz. geod. nr 668/2 (stan na 09.2010))</p> <p>Wg AZP</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej 2. ślad osadnictwa, pradzieje 3. osada, wczesne średniowiecze

TABELA 4

Miasto Legnica. Strefy ochrony konserwatorskiej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Legnicy

Strefy "A" ścisłej ochrony konserwatorskiej:		
1	Układ urbanistyczny Starego Miasta	Granice strefy konserwatorskiej wyznaczone zostały ulicami: Piastowską, Pocztową, J. Libana, Witelona, F. Skarbka, Muzealną, Dziennikarską. W granicach strefy znajduje się obszar miasta średniowiecznego w granicach murów miejskich, tereny położone pomiędzy współczesną obwodnicą a dawnymi murami miejskimi oraz założenie zamkowe z parkiem.
2	Układ urbanistyczny dzielnicy Tarninów (1)	Granice strefy konserwatorskiej wyznaczone zostały ulicami: Złotoryjską, Hutników, Nowy Świat, Muzealną, F. Skarbka, Powstańców Śląskich, W. Korfantego, granicą Parku Miejskiego, A. Mickiewicza, Tatarską, Jaworzyńską, poza zabudową ulic Marcinkowskiego, S. Żeromskiego, H. Sienkiewicza, Mieszka I, W. Grabskiego oraz ul. Leśną.
3	Klasztor pobernardyński z terenem pokościelnym wraz z zespołem budynków szpitalnych	Strefa obejmuje teren dawnego zespołu klasztornego i nieistniejącego kościoła, położony pomiędzy ulicami Franciszkańską i Chojnowską (działki nr 996 i 1005 obręb Fabryczna), budynki szpitalne. (dz. nr 994/4, 994/5, 995/7)
4	Rzymsko-katolicki kościół parafialny p.w. św. Jacka	Granice strefy pokrywają się z granicami skweru – Pl. Limanowskiego (dawniej <i>Luther-Platz</i>), na którym wniesiony został kościół. (działki nr 160/2, 160/3, 161/1, 161/2, 160/6 obręb Kartuzy)
5	Rzymsko-katolicki kościół parafialny p.w. św. Trójcy	Strefa obejmuje parcelę przy ul. Rzemieślniczej i Św. Trójcy, na której wniesiony został kościół. (działka nr 437 obręb Kartuzy)
6	Kościół apostołsko-katolicki, obecnie Zbór Zielonoświątkowców „Anastasis”	Strefa ochrony konserwatorskiej obejmuje parcele, na których wzniesiono kościół i willę, ulicę Przeskok oraz fragment ul. Bolesława Chrobrego. (działki nr 120, 121, 146, 147 obręb Stare Miasto)
7	Cmentarz Żydowski	Granice strefy obejmują pierwotny zasięg działki przeznaczonej pod cmentarz do 1945 r. z zachowanym układem dróg i zieleni oraz cennym zespołem nagrobków. (część działki 484/1 obręb Kartuzy)
8	Szkoła Podstawowa nr 1 wraz z budynkiem sali gimnastycznej ul. Kamienna 20	Granice strefy obejmują teren otaczający zespół szkolny w jego historycznych granicach. (działka nr 491 obręb Kartuzy)
9	Zespół budynków związanych z fundacją Cannabausa ul. Kazimierza Wielkiego 30, 32, 34, 36, ul. R. Dmowskiego 22	Strefa wyznaczona została w obrębie parcel przynależnych wyżej wymienionym budynkom. (działki nr 69, 104, 106/1, 106/2, 107/1, 107/2, 107/3, 747 obręb Kartuzy)
10	Przedszkole Miejskie nr 3 ul. Rzemieślniczej 10	Strefa została wyznaczona w granicach działki związanej z obecnym budynkiem przedszkolnym. (działka nr 420/2 obręb Kartuzy)
11	Zespół dworski Czerniewice ul. Myśliwska 8/9 teren nie objęty planem	Strefa obejmuje obszar zespołu dworsko-parkowego, ograniczonego od północy i wschodu granicą parku, od południa – gruntami rolnymi, natomiast od zachodu ul. Myśliwską. (część działki nr 31/4, działka nr 49 obręb Smokowice)
12	Zespół dworski Ludwikowo ul. Jaworzyńska 199 teren nie ma planu	Strefa obejmuje obszar zespołu dworsko-parkowego, ograniczonego od północnego-wschodu ul. Jaworzyńską, od wschodu – wałem przeciwpowodziowym Kaczawy, od południa granicą parku, zachodnia i północna granica strefy przebiega poza budynkami gospodarczymi zespołu. (działki nr 34/14, 34/16, 34/19, 34/26, 34/28, 34/30 obręb Ludwikowo)
13	Zespół budynku mieszkalnego z zabudową gospodarczą ul. Chojnowska 46a	Strefa obejmuje obszar bud. mieszkalnych wraz z zabudowa gosp. Dostęp od strony ul. Anielewicza.

Strefy "B" ochrony konserwatorskiej		
1	Układ urbanistyczny dzielnicy Kartuzy oraz rejon ulic Henryka Pobożnego i Bolesława Chrobrego	Granice strefy wyznaczone zostały ulicami: Kartuską, Stacyjną, północną granicę wyznacza nasyp kolejowy, dalej ulicami: Kazimierza Wielkiego, Cmentarną, Wrocławską, S. Moniuszki, Świętej Trójcy, Drukarską, II Armii Wojska Polskiego, Wałami Poniatowskiego, od południa granicę strefy wyznacza plac parkingowy przy ul. Wrocławskiej (północne granice działek nr 102/2, 135, 137 obręb Stare Miasto), od zachodu granica przebiega poza zabudową czynszową usytuowaną po zachodniej stronie ul. Henryka Pobożnego.
2	Południowa i południowo-wschodnia część dzielnicy Tarninów (2)	Od północy i zachodu strefa graniczy ze strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego dzielnicy Tarników, południową granicę strefy stanowi planowane przedłużenie ul. S. Żeromskiego oraz Aleja Zwycięstwa i ul. Mostowa, od wschodu strefę ogranicza koryto Młynówki i planowana ulica lokalna, stanowiąca przedłużenie ul. A. Mickiewicza (na południe od ul. W. Grabskiego)
3	Park Miejski Teren nie jest objęty planem. Ze względu na wpis do rejestru zabytków należy ująć go jako strefę B w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	Strefa ochrony konserwatorskiej obejmuje zabytkową część Parku Miejskiego, której granicę wyznaczają: ulice Witelona, Al. Orła Białego, Zielona, H. Jordana, Żeglarska, zachodnie granice działek nr 741, 742 obręb Stare Miasto, zachodni wał przeciwpowodziowy Kaczawy (Aleja Z. Krasieńskiego), ulice S. Sempolowskiej, A. Mickiewicza, W. Korfantego, Powstańców Śląskich, oraz blok zabudowy pomiędzy ulicami Powstańców Śląskich, A. Mickiewicza i Witelona.
4	Dawne koszary garnizonowe, obecnie siedziba Wyższej Szkoły Zawodowej w Legnicy ul. Hutników	Granica strefy obejmuje teren ograniczony ulicami: Nowy Świat, Hutników i Sejmową; od zachodu granica strefy przebiega poza zabytkowymi budynkami koszarowymi. (działki nr 201/1, 201/3, 201/4 obręb Tarników)
5	Układ ruralistyczny Piekar Wielkich. Teren nie jest objęty planem miejscowym	Strefa obejmuje obszar wyznaczony zewnętrznymi granicami działek siedliskowych zabudowań przy ul. Wandy, nasypem torów kolejowych, zewnętrznymi granicami działek siedliskowych zabudowań przy ul. V Dywizji Piechoty (ul. Zacisze) i Dąbrówki (ul. Warsa i Sawy) oraz ulicami Kraka i Szpakową.
6	Zespół dworski Lipniki. Teren nie jest objęty planem miejscowym	Strefa obejmuje zespół dworski w jego historycznych granicach. (działki nr 42/1, 42/2, 42/3, 42/4, 42/7, część działki 42/9 obręb Ludwikowo)
7	Zespół dworski Nowy Dwór	Strefa ochrony konserwatorskiej obejmuje teren parku z budynkiem dawnego dworu. (działki nr 42/15, 42/16, 42/13 część, 42/14 część, 42/17 część, 42/31, 42/32, 37/2 obręb Rybaki)
8	Kwartał zabudowy zrealizowanej w latach 1927-1931 typowej dla architektury legnickiej końca lat dwudziestych XX wieku (6)	Strefa obejmuje obszar wyznaczony ulicami S. Batorego, A. Fredry, Chojnowską, B. Głowackiego. Strefa została wyznaczona w mpzp uchwałą nr XXVI/235/08
9	Kwartał zabudowy zrealizowanej w latach 1927-1931 typowej dla architektury legnickiej końca lat dwudziestych XX wieku (6)	Strefa obejmuje założenie historyczne wyznaczone ulicami S. Batorego, Działkową, Chojnowską, Krótką. Strefa została wyznaczona w mpzp uchwałą nr XXVI/235/08
10	Układy urbanistyczne zespołów mieszkaniowych z lat 1910-1930	Strefa obejmuje obszar szczególnie cenny ze względu na wartości kompozycji urbanistycznej oraz walory architektoniczne zabudowy. Strefa obejmuje kolonię mieszkaniową przy ul. Kwiatkowskiego, zespół mieszkaniowy w rejonie Al. Rzeczypospolitej i ul. Bielańskiej. Strefa została wyznaczona w mpzp uchwałą nr XXXIII/293/08
Strefy „K” ochrony krajobrazu		
1	Teren dawnych ogrodów Akademii Rycerskiej (7)	Strefa obejmuje tereny dawnych ogrodów, stanowiących obecnie plac z terenem przedszkola oraz pawilonem handlowym, ograniczony ulicami: Książęcą, Franciszkańską, Jagiellońską oraz Żwirki i Wigury, z wyjątkiem zabudowy mieszkaniowej usytuowanej przy ul. Książęcej. (działki nr 908, 909, 910, 918, 919, 920, 921 obręb Fabryczna)
2	Układ urbanistyczny rejonu ulicy Kwiatkowskiego	Strefa obejmuje obszar ograniczony ulicą ogrodową, historycznymi granicami działek zabudowy przy ul. J. Kasprzowicza (obejmując zabudowę z lat 30. XX w. przy Al. Rzeczypospolitej), ul. Bielańską, zachodnimi granicami działek zabudowy przy ul. E. Kwiatkowskiego, ul. S. Staszica oraz Wałami Bielańskimi.
3	Plac Targowy Skwer przy ul. I. Daszyńskiego	Strefa obejmuje teren Placu Targowego (skweru) położonego pomiędzy ulicami: S. Czarnieckiego, I. Daszyńskiego, Kościelną i Niedziałkowskiego. (działka nr 273 obręb Kartuzy)

4	Zespół cmentarzy żydowskiego i komunalnego Teren nie jest objęty planem miejscowym	Strefa obejmuje tereny cmentarza żydowskiego i komunalnego; północną i wschodnią granicę strefy wyznaczają tereny kolejowe, południową - ul. Wrocławską, a zachodnią – ul. Cmentarna. (działki nr 484/1 obręb Kartuzy, 1 część, 2/1, 2/4, 2/5, 2/6, 2/7, 7/1, 7/2, 7/3, 7/4, 8, 9, 411 obręb Wrocławskie Przedmieście)
5	Współcześnie kształtowana część Parku Miejskiego z zespołem basenów przy ul. Stromej Teren nie jest objęty planem miejscowym	Strefa obejmuje obszar, którego granice wyznaczają ulice S. Sempołowskiej, wał przeciwpowodziowy Kaczawy, ul. Stroma oraz planowane przedłużenie ul. Mickiewicza.
6	Park Gdański oraz Kąpielisko Północne (14) Teren nie jest objęty planem miejscowym	Strefa obejmuje obszar, którego granice wyznacza od wschodu i północy wał przeciwpowodziowy Czarnej Wody i ul. Głogowska, od wschodu - ul. M. Skłodowskiej-Curie, południowa granica biegnie wzdłuż nasypu kolejowego (ul. Kąpielowa) i w kierunku północnym - drogami okalającymi kąpielisko. (działki nr 1 część, 8, 9 część, 16, 17, 18, 44, 45, 46, 47, 48/1, 48/2 obręb Kąpielisko, 106, 107 obręb Piątnica, 630 część obręb Fabryczna)
7	Lasek Złotoryjski (3) Teren nie jest objęty planem miejscowym	Strefą objęty zostaje obszar Lasku Złotoryjskiego w granicach historycznych, po obu stronach ul. Złotoryjskiej wraz z Aleją Zwycięstwa oraz terenem dawnego szpitala wojskowego.
8	Układ ruralistyczny wsi Piątnica (14)	Strefa obejmuje obszar ograniczony torami kolejowymi od północy, granicą terenu nieukończonej budowy mleczarni oraz drogą polną od wschodu, wałami przeciwpowodziowymi Kaczawy od południa i od zachodu ul. Bydgoską i zachodnimi granicami działek siedliskowych.
9	Układ ruralistyczny wsi Przybków	Strefa obejmuje obszar o granicach wyznaczonych od zachodu wałami przeciwpowodziowymi Kaczawy i jej dopływu (granica LPWiK), od północy - ul. Jaworzyńską i Nowodworską wraz z większym cmentarzem przy ul. Zielnej (z wyjątkiem zabudowy wielorodzinnej u zbiegu ul. Nowodworskiej i Wielogórskiej) oraz od południa - ul. Hodowców.
10	Zespół papierni w Piekarach Starych Teren nie jest objęty planem miejscowym	Strefa obejmuje obszar wyznaczony ulicami Malinową (wzdłuż ciepłociągu z Centralnej Ciepłowni), Wałami Północnymi, Ciesielską do ul. Pątnowskiej oraz od południa – ul. Rzeczną i drogami polnymi
11	Zespół dworski Ludwikowo wraz z zespołem folwarku <i>Schulzegut</i> Teren nie jest objęty planem miejscowym	Strefa obejmuje założenie historyczne Ludwikowa z parkiem, zespół sąsiedniego folwarku oraz teren leżący przy ul. Jaworzyńskiej decydujący o ekspozycji zabytkowych zespołów.
Strefy „E” ochrony ekspozycji		
1	Obszar dawnych ogrodów zamkowych leżący po północnej stronie obwodnicy śródmiejskiej 5)	Strefa obejmuje relikty założenia parkowego położone pomiędzy ul. Piastowską (na odcinku od skrzyżowania z Bramą Głogowską do skrzyżowania z ul. M. Skłodowskiej Curie wraz z Łąką Armatnią) a linią zabudowy przy tejże ulicy. (działki nr 725 część, 833/1, 833/2 obręb Fabryczna, 754, 185, 169, 170, 176 oraz części działek: 186, 195, 159, 160, 162, 163, 164, 173, 174, 175 obręb Stare Miasto)
Strefy „OW” obserwacji archeologicznej		
1	Obszar dawnego Przedmieścia Chojnowskiego (8)	Strefy „OW” obserwacji archeologicznej obszarów o domniemanej zawartości relikwów archeologicznych wyznaczono dla dawnych samodzielnych miejscowości, których średniowieczna metryka potwierdzona jest w źródłach historycznych.
2	Obszar dawnego Przedmieścia Wrocławskiego Teren nie jest objęty planem miejscowym	
3	Obszar osady przedlokacyjnej – dawnego Przedmieścia Głogowskiego (11) Teren nie jest objęty planem	
4	Obszar wsi Piekary Wielkie Teren nie jest objęty planem miejscowym	
5	Obszar wsi Smokowice Teren nie jest objęty planem miejscowym	
6	Zespół dworski Ludwikowo Teren nie jest objęty planem miejscowym	
7	Zespół dworski Lipniki Teren nie jest objęty planem miejscowym	
8	Zespół dworski Czerniewice Teren nie jest objęty planem miejscowym	
9	Folwark Nowy Dwór	

Propozycje korekty przebiegu niektórych stref ochrony konserwatorskiej wyznaczonych w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* oraz wyznaczenia nowych stref ochrony:

Dla obszaru dzielnicy Tarninów:

1)

Strefa „A” ochrony konserwatorskiej

Przebieg granicy strefy: od północy granicę strefy wyznacza oś ul. Chojnowskiej, następnie ul. Dziennikarskiej, Muzealnej, F. Skarbka i Powstańców Śląskich. Wschodnia granice strefy wyznacza oś dawnego kanału Młynówki, przebiegająca wzdłuż ul. W. Korfatego oraz skrajem założenia Parku Miejskiego, a następnie oś wyznaczonego pasa drogowego południowego odcinka ul. A. Mickiewicza. Południową granicę strefy stanowi odcinek ul. Stromej, następnie w kierunku północnym oś ul. Jaworzyńskiej do ul. W. Grabskiego. Następnie granica strefy przebiega południową linią pasa drogowego ul. W. Grabskiego, zachodnią stroną ul. T. Kościuszki, południową granicą działki zajmowanej przez gmach ZUS przy ul. W. Grabskiego, a następnie ul. Poselską do ul. M. Reja. Od zachodu granica strefy wyznaczona została ul. M. Reja, południową granicą pasa drogowego ul. W. Grabskiego oraz następnie odcinka ul. Złotoryjskiej; następnie ul. Łączną i granicami działek w stronę ul. A. Asnyka. Kolejno przebiega osiami ul. A. Asnyka i Marynarskiej do ul. Chojnowskiej.

Granica strefy „A” jest tożsama z proponowaną granicą poszerzenia wpisu do rejestru zabytków założenia urbanistycznego dzielnicy Tarninów, stąd proponowany zasięg strefy jest szerszy niż w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Proponowane poszerzenie wpisu do rejestru zabytków obszaru Tarninowa wynika z dwóch przesłanek: po pierwsze wpisem nie zostały objęte tereny zarządzane przez Armię Czerwoną, po drugie – zasadne wydaje się objęcie ochroną części dzielnicy ukształtowanej w latach 20. i 30. ubiegłego stulecia.

2)

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej.

Strefa wyznaczona została dla obszaru od strony północnej graniczącego ze strefą „A” ochrony konserwatorskiej, stycznego od zachodu i południa ze strefą „K” ochrony krajobrazowej Lasku Złotoryjskiego i Alei Zwycięstwa, natomiast granica obszaru po wschodniej stronie ul. Jaworzyńskiej wyznaczona została kanałem Młynówki aż do południowego odcinka ul. A. Mickiewicza, gdzie styka się ze strefą „A”.

3)

Strefa „K” ochrony krajobrazowej Lasku Złotoryjskiego i Alei Zwycięstwa.

Strefę wyznaczono w postaci dwóch rozłącznych obszarów – z wydzieleniem pasa drogowego ul. Złotoryjskiej oraz z wyłączeniem terenu zajmowanego przez Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji oraz kompleksu po JAR z zabudowaniami dawnego szpitala.

Dla obszaru dzielnicy Legnica – Fabryczna:

5)

Strefa „A” ochrony konserwatorskiej - obszar zabudowy śródmiejskiej oraz fragmentu dawnego parku zamkowego styczny do wpisanego do rejestru zabytków obszaru staromiejskiego.

Przebieg granicy strefy: od południowego wschodu granica strefy jest styczna do obszaru starego miasta (wpisanego do rejestru zabytków oraz objętego na mocy ustaleń planu miejscowego strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej) i biegnie południową linią rozgraniczającą pasa drogowego ul. Piastowskiej. Granica strefy od strony południowej obejmuje zabudowę sąsiadującą z terenem „Galerii Piastów”, następnie przecina ul. Żwirki i Wigury, obejmuje fragment zabudowy południowej pierzei ul. Senatorskiej; na odcinku zachodnim granica strefy biegnie ul. Emilii Plater, dalej ul. kardynała Bolesława Kominka, Wazów, fragmentem ul. Rycerskiej, przechodem poza zabudowę ul. Piastowskiej, następnie ul. ks. Piotra Ściegiennego i Marii Skłodowskiej-Curie; od północy obszar strefy zamykają granice posesji zabudowy przy ul. Piastowskiej oraz poczty głównej; wschodni odcinek strefy wyznaczony został ulicą Głogowską.

6)

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej

obszar od strony wschodniej graniczący ze strefą „A” ochrony konserwatorskiej wyznaczonej dla zabudowy wokół historycznego centrum, od strony południowej strefa sięga terenu zajmowanego przez „Galerię Piastów” oraz obszaru strefy „A” wyznaczonej dla terenu klasztoru pobernardyńskiego i szpitala, a następnie pasa drogowego ul. Chojnowskiej. Od strony zachodniej granica strefy przebiega poza zabudowę ul. Chojnowskiej, ulicą Wojciecha Głowackiego, Stefana Batorego, Aleksandra Fredry, a następnie poza zabudowę zachodniej pierzei ul. Działkowej; północna granica strefy biegnie ul. kardynała Bolesława Kominka oraz na zachodnim odcinku jej przedłużeniem, obejmując zabudowę północnej pierzei na wschodnim odcinku tej ulicy, dalej ul. Emilii Plater i obejmuje zabudowę przemysłową sięgającą torów kolejowych na północ od ul. Piotra Ściegiennego.

7)

Strefa „K” ochrony krajobrazowej.

Strefa ta, wyznaczona dla terenów dawnych ogrodów Akademii Rycerskiej, zawiera się w strefie „B” ochrony konserwatorskiej i wyznaczona została dla obszaru ograniczonego ulicami: Franciszkańską, Jagiellońską, Żwirki i Wigury oraz wschodnią granicą zabudowy wschodniej pierzei ul. Książęcej.

8)

Strefa „OW” obserwacji archeologicznej.

Strefa ta, wyznaczona dla obszaru zawartego między ulicami Senatorską, Książęcą, Franciszkańską, Chojnowską i Piastowską.

Dla obszaru dzielnicy Legnica – Przedmieście Głogowskie, Piątница, Stare Piekary:

9)

Strefa ochrony konserwatorskiej „B” dla Przedmieścia Głogowskiego

Strefa obejmuje obszar od południa wyznaczony nasypem linii kolejowej, od wschodu ul. Leszczyńską, od północy i zachodu korytem Czarnej Wody.

10)

Strefa ochrony konserwatorskiej „B” dla nieczynnego i zlikwidowanego cmentarza przy ul. Szczytnickiej.

11)

Strefa ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej dla Przedmieścia Głogowskiego wraz z przyległymi osadami na północnym brzegu Czarnej Wody.

12)

Strefa ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej dla dawnej wsi Piątница.

13)

Strefa ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej dla dawnej wsi Stare Piekary

14)

Strefa „K” ochrony krajobrazu dla zabudowy wiejskiej Piątницы oraz dla kąpieliska Północnego wraz z terenami sąsiadującymi.

